

Vpl. Pyhäjärvi

Tiistai 19. toukokuuta 2015

Pyhäjärveläisyyden vaali – Karjalan puolustaja

N:o 5 60. vuosikerta

Vapaussodan kirja valmiina suuren talkootyön jälkeen

Vuosien 1917-1921 tapahtumia ja elämänkohtaloita Kannaksella käsittelevä kirja on valmistunut. Kuvassa suuresta talkootyöstä kiitetyt kirjatyöryhmäläiset Osmo Tuokko, Ilmi Pesonen, Pekka Intke, Varpu-Leena Sumsa ja Kauko Hinkkanen. Kuva: Marjo Ristilä-Toikka. SIVU 7.

Villa Salmela valmiina kesän vieraisiin

SIVU 10

Eduskunnassa pyhäjärveläisjuurisille tuli vahva edustus vuosikymmeniin

Huhtikuussa pidetyissä eduskuntavaaleissa meille pyhäjärveläisjuurisille oli erityisen paljon jännitettävää – todella hyvä oli tulos!

Kahdella eduskuntaan valituista kansanedustajista on vahvat juuret Vpl. Pyhäjärvellä. Uudenmaan vaalipiiristä jo neljännelle kaudelle äänimäärällä 10517 valituksi tulleella tuusulalaisella Antti Kaikkosella, 41 v, on juuret Konnitsassa.

Ensimmäistä kertaa kansanedustajiksi eduskuntaan valittujen joukkoon nousi Pirkanmaan vaalipiiristä 4709 äänellä sastamalalainen Pertti Hakanen, 46 v. Hänen juurensa ovat Pyhäkylässä, mistä hänen äitinsä oli syntynyt Savolaisen tyttärenä. Savolaisen talo sijaitsee monen kotiseutu-

matkaajan keskeltä kylää tunnistaman Pusan talon vieressä.

Näistä nuorista, vahvoista, asemansa suomalaisen yhteiskunnan poliittisessa kentässä ja kansaa edustavina lunastaneista kansanedustajista tullaan kuulemaan varmasti myös karjalaisissa yhteyksissä, vielä vuosienkin kuluttua.

Maaliskuussa kokoontuneeseen Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvostoon valittiin uutena jäsenenä kansanedustaja Antti Kaikkonen. Myöhemmin samana päivänä säätiön hallitus valitsi Pentti Hakasen uudeksi säätiön hallituksen puheenjohtajaksi, josta käytetään myös nimitystä säätiön puheenjohtaja.

SIVU 2-3

Antti Kaikkonen ja Pertti Hakanen ovat aloittaneet nelivuotiskautensa eduskunnassa. Kuvat: Eduskunta.

Tiistai 19. toukokuuta 2015

Kevät on juhlien aikaa

Tänä vuonna juhlietaan toisen maailmansodan 70 vuoden takaista päättymistä. Suomen Lapista viimeiset saksalaisjoukot karkotettiin jo talvella. Berliinin valtaus tapahtui toukokuussa ja Japanin vastarinta päättyi elokuussa. Kevään voitonjuhlat ovat olleet jopa näyttävämpiä kuin kertaa-kaan ennen. Juhlat on valjastettu palvelemaan myös päivän suurvaltapolitiikkaa. Tulevia tasavuosisikymmenjuhlia ajatellen tiedetään ainakin varmasti se, että sotaan osallistuneiden veteraanien osallistuminen päättyy lähes tyystin. Kun juhlietaan sodan päättymistä, voitaisiin ainakin Suomessa tuoda esille todellinen juhlan aihe: rauhan vuosikymmenet. Rauhan korostaminen ei tarkoita, etteikö tämänkin sukupolven ole tehtävä riittävät investoinnit uskottavan maanpuolustuksen varmistamiseksi. Reserviläisiä ainakin muistutetaan tämän kuukauden aikana saapuneella kirjeellä omasta maanpuolustustehtävästä ja poikkeusaikojen sijoituksesta.

Karjalan Liitto juhli huhtikuun lopulla 75 vuoden toimintaansa. Karjalan kunnat, seurakunnat ja maakunnalliset järjestöt perustivat Karjalan Liiton heti talvisodan jälkeen 20.4.1940. Perustavaan kokoukseen osallistui 340 edustajaa, jotka edustivat 52 kuntaa, 14 seurakuntaa ja 112 eri järjestöä. Karjalan Liiton tärkeimpänä tehtävänä oli valvoa kotinsa menettäneiden siirtokarjalaisten etuja asutus- ja korvauskysymyksissä. Vitkastelusta ei liiton perustamisen puuhamiehiä voi todellakaan syyttää. Vain runsaat viisi viikkoa sotatoimien päättymisen jälkeen oltiin jo täydessä vauhdissa. Ei ollut aikaa hukattavaksi muutoseikkoihin, kun huoli karjalaisten tulevaisuudesta vaati toimimaan. Karjalan liiton tehtävät ovat vuosikymmenten saatossa muuttuneet; karjaisen kulttuurin ylläpito ja edistäminen on nousut toiminnan keskiöön. Karjalan Liittoa tarvitaan pitkälle tulevaisuuteen, mutta toimintaa tuki painotetaan kulloistenkin tarpeiden mukaan. Karjala on ja pysyy arvokkaana osana suomalaista perintöä riippumatta maailmanpolitiikan käänteistä. Monissa kodeissa valmistaudutaan viettämään lakkiais -ym. valmistujaisjuhlia. Iloitaan yhdessä nuorten edetessä elämässään kohti uusia haasteita.

Lämpimät onnittelut uuteen eduskuntaan valituille pyhäjärveläistalustaisille kansanedustajille. Erinomainen asia, että perinne jatkuu ja useamman henkilön voimin. Ajat eivät ole helpot, mutta tulevaisuutta rakennetaan pala kerrallaan.

MARKKU
PÄRSSINEN
Vpl. Pyhäjärvi-
Säätiön
hallituksen jäsen

Karjalan Liitto juhlisti 75-vuotista taivaltaan

Karjalan Liitto ry täyttää tänä vuonna 75 vuotta. Liitto perustettiin viisi viikkoa talvisodan päättymisen jälkeen kaksipäiväisessä kokouksessa Helsingissä 20.-21.4.1940. Liiton tehtävänä oli siirtokarjalaisten asuttamiseen liittyvien asioiden ajaminen.

Nyt Karjalan Liitto on valtakunnallinen kulttuurijärjestö, johon kuuluu noin 400 jäsenyhteisöä eri puolilla maata ja ulkomaillakin. Jäsenyhteisöissä on noin 30 000 henkilöjäsentä. Liiton toiminta painottuu karjalaisen kulttuurin ylläpitoon ja edistämiseen. Karjalan Liiton puheenjohtaja on Marjo Matikainen-Kallström.

Karjalan Liitto on elinvoimainen kaikkien suomalaisten karjalaisuuden foorumi. Se edistää karjalaista kulttuuria, tuo esille karjalaista identiteettiä ja ylläpitää vuorovaikutusta Karjalan alueeseen. Karjalan Liitolla on kolme toiminta-aluetta; kulttuuri, historia ja karjalaiset juuret. Karjalan kysymyksessä Karjalan Liitto tekee yhteistyötä Suomen valtiojohtoon ja Euroopan unionin kanssa.

Karjalan Liiton arvot ovat karjalaisuus, yhteisöllisyys ja elämänmyönteisyys. Karjalaisuus on tärkein liiton arvoista. Kaikki liiton toiminta liittyy karja-

laisuuteen ja sen edistämiseen "sie, mie ja myö yhesä" -hengessä. Karjalan Liitto on ihmisten kohtaamiseen perustuva kaikille karjalaisuudesta kiinnostuneille tarkoitettu järjestö. Karjalainen yhteisöllisyys on vuorovaikutteista, vieraanvaraista, avointa ja suvaitsevaa. Myönteinen elämäntähtäminen, tunteiden jakaminen ja toisesta välittäminen kuuluvat kiinteästi karjalaisuuteen.

Karjalan Liiton tämän vuoden teema on karjalainen sanankäyttö.

Karjalan Liitto vietti 75-vuotisjuhlapäivää 25.4.2015 Karjalatalossa Helsingissä. Seminaarissa luennoivat FT Tuomas Tepora, professori Outi Fingerroos, FT Kristiina Korjonen-Kuusipuro ja FM Kaisa Lahikainen. Seminaarin avasi liiton puheenjohtaja Marjo Matikainen-Kallström. Valtiovallan tervehdyksen tui Eurooppa- ja ulkomaankauppa- ja ministeri Lenita Toivakka.

Juhlaseminaarissa esiintyi oopperalaulaja, Pro Carelia -palkittu Jaakko Ryhänen. Seminaarin puheenjohtajana toimi Karjalan Liiton kunniapuheenjohtaja Markku Laukkanen.

Tämän vuoden Pro Carelia -merkki ojennettiin päätoimittaja Ulla Appelsinille.

Kaarina Pärssinen, Pentti Hakanen ja Satu Hallenberg Karjalan Liiton 75-vuotisjuhlaseminaarissa 25.4. Karjalatalolla.

Karjalan Liiton kesäjuhlat odottaa vieraita Hyvinkäälle

Karjalan Liiton 75-vuotisjuhlavuoden päätapahtuma on Karjalaiset kesäjuhlat Hyvinkäällä 13.-14.6.2015. Kaksipäiväisessä tapahtumassa tuodaan esille karjalaista kulttuuria sanankäytön, musiikin, ruokakulttuurin, kielen ja monen muun teeman puitteissa.

Juhlavuosi jatkuu monilla muilla tapahtumilla syksyn aikana. Katso lisää

www.karjalanliitto.fi

www.facebook.com/karjalanliitto.fi

www.facebook.com/karjalaisetkesajuhlat

Lisätietoja:

Karjalan Liiton toiminnanjohtaja Satu Hallenberg, p. 050 553 1315, satu.hallenberg@karjalanliitto.fi.

Mahdolliset huomionsoitukset 75-vuotiaalle

Karjalan Liitolle voi osoittaa tilille

FI84 5789 5420 0253 68, OKOYFIHH.

Viitenumero 5005.

Tili ja viitenumero ovat voimassa koko juhlavuoden.

Keittiömestarit Aira Viitaniemi ja Pekka Pärssinen esittelivät juhlaväelle gaalaillallisen ruokailan tarjontaa. Etualalla vasemmalta parhaana pitäjälähtenä palkitun Kurkijokelaisen päätoimittaja Helena Sulavuori, lehteä julkaisevan Kurkijoki-Säätiön puheenjohtaja Timo Rouhiainen, Sortavalan Pulli sukuseuran pj Markku Pulli, rouva Laukkanen ja juhlassa esiintynyt taiteilija Aira Samulin. Kuva: Kaarina Pärssinen.

Evakkoäitien muistopatsas paljastetaan

Karjalan Liiton 75-vuotisjuhlavuonna paljastetaan evakkoäiti-muistomerkki. Se on kunnianosoitus äideille, jotka huolehtivat perheen turvaan sodan jaloista talvi- ja jatkosodan evakuointivaiheissa. Evakkoäiti-muistomerkki paljastetaan 5.6.2015 klo 13 Karjalatalon edessä Helsingissä.

KARJALAN
LIITTO ry.

75
VUOTTA • 2015

Hakanen ja Kaikkonen kansanedustajan töihin

Pyhäjärvi-juuriset Pertti Hakanen ja Antti Kaikkonen ovat aloittaneet kansanedustajakautensa 2015-2019. Tätä lehteä tehdessä hallitusneuvottelut olivat vielä kesken Hakasen ja Kaikkosen puoluetoveri Juha Sipilän johdolla.

Puheenjohtajuus katkolla 2017

Karjalan Liitossa

Kautta aikojen on Karjalan Liiton hallituksen ja liittohallituksen puheenjohtajuudet jaettu poliittisia voimasuhteita noudattaen. Näin siksi, että Karjalan Liiton toiminnalle välttämätön valtion rahoitus turvattaisiin.

Liiton ykköspuheenjohtajuutta ovat hallinneet vuoroon keskustalaiset ja kokoomuslaiset. Johannes Virolaista ovat puheenjohtajina seuranneet Rauho Meriö, Markku Laukkanen ja Marjo Matikainen-Kallström.

Karjalan Liiton liittovaltuuston toiseksi varapuheenjohtajaksi viime vuonna pidetyssä liittokokouksessa toiselle kolmivuotis-kaudelle valittu Antti Kaikkonen on hankkinut meriittiä myös Järvenpään Karjalaseuran varapuheenjohtajana ja Karjalaseurojen Uudenmaan piirin puheenjohtajana.

Kun kansanedustajaehdokkuudesta luopunut liiton nykyinen puheenjohtaja Marjo Matikainen-Kallström mitä ilmeisimmmin ei jatka siinä tehtävässä enää kolmannelle kaudelle, on ehdokaspörssissä hänen seuraajastaan jo viime vuonna alettu toistella yhtä nimeä. Aika näyttää, ilmantuuko keväällä 2017 kokoontuvaan Karjalan Liiton liittokokoukseen mennessä kilpailijoita vai saammeko parin vuoden päästä juhlaa kautta aikojen ensimmäistä pyhäjärveläisjuurista Karjalan Liiton puheenjohtajaa.

Ehti kulua 60 vuotta

Nyt valitun eduskunnan jäsenistä ainakin seuraavat yhdeksän kansanedustajaa ovat karjalaisjuurisista: Filatov Tarja, Hakanen Pertti sekä luottamustehtävässä Karjalan Liiton liittovaltuuston jäsenenä toimivat kansanedustajat Kaikkonen Antti (liittovaltuuston varap.), Katainen Elsi, Lindtman Antti, Oinonen Pentti, Talja Martti, Toivakka Lenita ja Vanhanen Matti.

Kansanedustajista pyhäjärveläisjuurisista on ennenkin yhtä aikaa ollut kaksi pyhäjärveläistä. He olivat tiitulaiset veljekset Väinö Kaasalainen (10.12.1902-14.4.1955), joka kuollessaan oli mikkeliäinen kansanedustaja ja Suomen Nuorisopiston johtaja. Hänen nuorempi veljensä, vastikään 100 vuotta täyt-

tänyt, vanhimmaksikin koskaan Suomessa elänyt ministeri, nyt Sipoossa asuva Nestori Kaasalainen, synt. 14.2.1915. toimi 21 vuotta kansanedustajana.

Lehtemme lukijoille Juho Kaasalaisen ja Helena Jääskeläisen pojista tuntemattommaksi jäänyt Väinö Kaasalainen pääsi ylioppilaaksi 1923 ja valmistui filosofian kandidaatiksi 1931. Hän toimi vuodesta 1925 lähtien aina vuoteen 1940 johtajana Räisälän kansanopistossa ja samantyyppisessä virassa myöhemmin Limingan (1940-1947) ja Mikkelissä sijaitsevassa Suomen Nuorisopistossa (1947-1955).

Maalaisliittolaisena hän nousi 31-vuotiaana kansanedustajaksi ensin Viipurin läänin itäisestä vaalipiiristä 1933-38, toimi kulkulaitosten ja yleisten töiden ministerinä Linkomiehen hallituksessa ja uudelleen kansanedustajana Mikkelin vaalipiiristä vv 1951-1955.

Jälkimmäisenä ajanjaksona tyrväläisestä, 36-vuotiaasta maanviljelijästä kansanedustaksi oli ensimmäiselle kaudelleen noussut myös Nestori Kaasalainen. Hänelle kansanedustajavuotia kertyi ennen Alkoon hallintojohtajaksi 1972 siirtymistä kaikkiaan 21 vuotta. Vuosiin sisältyi myös jaksot maa- ja metsätalousministerinä Paasion ja myöhemmin Karjalaisen 2. hallituksissa.

Kaasalaisen veljeksillä on ollut näyttävä ura myös Karjalan Liitossa. Huhtikuussa 75-utisjuhlaa vietäneessä Karjalan Liitossa ensin hallituksen jäsenenä ja sittemmin ensimmäisenä toiminnanjohtajana työskenteli vv.1942-1943 Väinö Kaasalainen, joka sieltä siirtyi lyhyen ministerikauden jälkeen Maalaisliiton toiminnanjohtajaksi vuosiksi 1944-46.

Kultaisella ansiomerkillä palkittu Nestori Kaasalainen teki pitkän päivätyön Karjalan Liiton hallituksessa, Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston puheenjohtajana 1956-1966 ja jatkoi hallintoneuvoston jäsenenä aina vuoteen 1989.

Vpl. Pyhäjärvi-seuran kunniajäseneksi kutsuttu Nestori osallistui monin tavoin pitäjaseuran toimintaan, minkä kiireiltään enää. Viimeksi hän käytti puheenvuoron seuran kevätkokouksessa täytettyään 90 vuotta vuonna 2005.

Pyhäjärvellä syntynyt Eino Pusa (1.1.1888-9.8.1975) toimi myös eduskunnassa samaan aikaan Nestori Kaasalaisen kansana. Pusa oli kansanedustajana useampaan otteeseen vuosina 1948-1962, ensin Suomen Sosialidemokratistisesta puolueesta ja sittemmin Työväen ja Pienviljelijäin Sosialidemokratistisesta Liitosta.

Antti Kaikkonen perheineen järjesti 27.4. Tuusulan Kellokoskella Sisustuskahvila Kinuskillassa kii-toskahvit äänestäjilleen ja tukijoilleen, kuvassa myös puoliso Satu Taiveaho.

Kansanedustajan valtakirja ja kii-toskakkua. Kuvat: Kaarina Pärssinen.

Eduskuntavaalit käytiin 19.4.2015, kun eduskunnassa istui jälleen kaksi nuorta pyhäjärveläismiestä päättämässä meidän kaikkien yhteisistä asioista. On siinä Hakasella ja Kaikkosella niin eduskuntalaitoksen kuin karjalaisuuden historiaankin nimensä piirtäneitä vahvoja esikuvia.

KAARINA
PÄRSSINEN

Pertti Hakanen, 46, valittiin Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen puheenjohtajaksi maaliskuussa, ja huhtikuun eduskuntavaalit antoivat äänipotin, jolla hän pääsi aloittamaan ensimmäisen kansanedustajan kautensa.

– Alkutunnelmat ovat hyvin työntäyteisiä, mutta olen erittäin motivoituneena tarttunut työn syrjään kiinni. Vastaanotto eduskunnassa on ollut hyvä, talon viranhaltijat opastavat hyvin asioihin ja se ystävällisyys, joka heidän työtään päivittäin siivittää, on ihailtavaa. Meidät uudetkin edustajat tunnetaan nimeltä, siinä on itsellä opettelemista, että oppii kaikki edustajat, saati viranhaltijat nimeltä tuntemaan, kommentoi Hakanen ensivaikutelmia Arkadianmäeltä.

– Varsinainen viikkorytmi lähtee liikkeelle vasta kun hallitus on saatu kokoon ja valiokunnat nimettyä lopulliseen kokoonpanoihinsa.

Pirkanmaan vaalipiiristä-Keskustan eduskuntaryhmään valittu Hakanen on nimetty eduskunnan Suuren valiokunnan varajäseneksi, sekä jäseneksi Perus-

Isännän kevätkiireet tuplaantuivat

tuslakivaliokuntaan ja Talousvaliokuntaan.

Nettisivuillaan Pertti Hakanen kommentoi vapun aikaan tunnelmiaan uudesta työstään seuraavasti:

– Ensimmäiset päivät ovat olleet todella kiireisiä. Eduskuntatalon remontti on selvästi tuonut oman mausteensa talon toimintaan. Tilanne on jokaiselle uusi, riippumatta siitä, kuinka kokenut edustaja tai virkamies olet. Olemme tiettyssä mielessä siis kaikki samalla viivalla. Tunneleista, hisseistä, portaista ja silloista on saatu kuitenkin lopulta varsin toimiva kokonaisuus ja opastavaa henkilökuntaa on onneksi riittävästi.

– Päiväni ovat täyttyneet toistaiseksi niin hallitusohjelmaan liittyvillä asioilla, kuin käytännön järjestelyillä. Tätä varmasti jatkuu vielä jonkin aikaa, kunnes valiokunta- ja muu työskentely alkaa rutiinotua.

– Kirjoitimme myös kampanjapäällikköni Niko Pikkuahon kanssa työsuhteen, jonka perusteella hän jatkaa avustajanani. Niko osoitti kampanjani aikana kyvykkyytensä johtaa ja koordinoita, sekä pitää tarvittaessa useampien lankojen käsissään.

Äänestäjilleen Hakanen antaa kiitosta:

– Haluan vielä todeta, että toimin täällä edustamassa sinua parhaan kykeni mukaan. Minun tehtäväni on huolehtia, että yhtey-

denpito toimii käytännön tasolta aina politiikan hui-pulle saakka. Tämän seikan unohtuessa kansanedustaja on väärä termi työlle, jota teemme. Olkaa siis aktiivisesti yhteydessä minuun ja avustajaani.

Pertti Hakanen on myös valittu johtamaan Pirkanmaan kansanedustajien neuvottelukuntaa. Hän kuuluu myös Pirkanmaan maakuntahallitukseen.

Maatalousyrittäjänä toimivalla Hakasella, aiemmin puolustusvoimien palveluksessa työskennelleellä opis-

Valtiotieteen kandidaatti Antti Kaikkonen on toiminut kansanedustajana vuodesta 2003 asti Uudenmaan vaalipiiristä. Nyt hänet on nimetty jäseneksi Ulkoasiainvaliokuntaan ja sivistysvaliokuntaan sekä varajäseneksi Valtiovarainvaliokuntaan ja Maa- ja metsätalousvaliokuntaan. Lähde: Eduskunta.

toupeerilla, ovat samalla kevätkiireet käsillä kotitalaan Sastamalassa.

– Kevään peltotyöt odottavat tekijäänsä, koea ja sateinen keli on viivästyttänyt kylvötöiden aloitusta. Peltotöiden järjestely kuin muutkin kotityöt vaativat nyt hieman enemmän valmisteluja ja miettimistä riittää. Toki peltotöihin apua on saatavilla ja yhteistyö hyvän naapurin kanssa jatkuu edelleen peltotöidenkin osalta.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Rakkaamme

Tuomas Musakkas. 10.10.1919 Musakanlahdella
k. 28.03.2015 NokiallaKaipaamaan jäivät
Pertti perheineen
Margit perheineen
Eira perheineen
Laila perheineen
Muut sukulaiset ja ystävät*Hän poistui elämän saatosta hiljaa,
me näimme jo korren murtuneen.
Näin korjattiin sukumme vanhinta viljaa,
hänet siunaamme iäisyysmatkalleen.*Siunattu hiljaisuudessa Mouhijärven
kirkkomaahan 14.4.2015. Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

**Hilkka Tellervo
Suominen**

o.s. Kekki

* 14.05.1926 Pyhäjärvi VPL
† 02.04.2015 Moisiokoti*Emme pyytäneet Luojalta päiviä lisää,
vaan hiljaa kutsuimme Taivaan Isää.
Ota syyliä väsynyt ja levätä anna,
hänet taivaaseen luo rakkaitten kannan.*Kiittäen ja kaivaten
Virve ja Markku
Vesa ja Tuula
Kirsi ja Pekka
Virpi ja Asko
Lastenlapset perheineen
Siskot ja veljet perheineen
Muut sukulaiset ja ystävätSiunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa. Kiitos osanotosta.
Lämmin kiitos myös Koivulehdon ja Moisiokodin henkilökunnalle Äitimme hyvästä hoidosta.

Rakkaamme

**Toivo Veikko Kalervo
PENSASMAA**s. 19.2.1928 Pyhäjärvi Vpl
k. 18.4.2015 Lahti*Hetket hiljaiset jälkeesi jäivät,
kullaten muistojen kirkkaimmat päivät.*Rakkaudella
Anna-Liisa*Kädet paljon työtä tehneet,
mua lasna kantaneet,
kädet väsyneet, kädet rakkaat,
mun puolesta rukoilleet,
ne peitteellä hiljaisina suonin sinisin
nyt viimeisen, viimeisen kerran
on käynyt ristihin.*Kiittäen ja kaivaten
**Lapset, lastenlapset ja
lastenlastenlapset****Sukulaiset ja ystävät**Siunattu 9.5.2015 läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.vpl. **Pyhäjärvi**Kotisivut osoitteessa:
www.karjalanliitto.fi/
vplpyhajarvisaatio**Kirkonsanoma****Toivo Iankaikkinen**

Lapsi oli ollut ristiäisissä vieraana ja pohdiskeli nimiasioita. "Mikä on Jumalan toinen nimi?", lapsi kysyi. Lapsi oli pieni, enkä ruvennut saivartelemaan Jumalan nimen lausumisista tai heprean kielen käännöksistä. Vastasin suoraan selkärangasta, tai ehkä sydäimestä: "Se on Toivo. Jumalan toinen nimi on Toivo."

Lapsi oli tyytyväinen kuulemaansa ja mielti sitä hetken. Sitten hän kysyi: "Mikä on Jumalan sukunimi?"

Tätä minun piti miettiä jo vähän enemmän. Vaihtoehtoja, joita voisin sanoa, oli useita: Luoja, Kaikkivaltias, Turva... mutta sitten sanoin sen, mikä oli minulle tärkein vaihtoehto

Jumalan sukunimeksi: "Se on Iankaikkinen. Jumalan sukunimi on Iankaikkinen." "Jumala – Toivo – Iankaikkinen", lapsi tapaili.

Hymyilin hiljaa. Jos lapsi tuonkin Jumalasta sisäistäisi, se olisi paljon. Keskustelimme vielä siitä, mitä tarkoittaa iankaikkinen. Se on aika vaikeaa ymmärtää aikuisellekin.

Minulle Jumala merkitsee ennen kaikkea toivoa. Hänen olemassa – ja läsnäolonsa on sekä maanpäällisen että iankaikkisen toivon edellytys; kaiken mieli, syy ja tarkoitus.

Jumala on iankaikkinen, tämäkin on minulle erityisen tärkeää: Hän on siis ollut aina ja on aina oleva, hän on Jumala, joka on

ihmisen ymmärrystä suurempi. Hän on Jumala, iankaikkinen toivo. Minun sukupolvellani, meitä edeltävillä sukupolvilla – ja kaikilla jälkeemme tulevilla, meillä kaikilla on toivo hyvässä Jumalassa. Mitään ei tapahdu ilman, että hän sen tietää.

"Herra, sinä olet meidän turvamme polvesta polveen. Jo ennen kuin vuoret syntyivät, ennen kuin maa ja maanpiiri saivat alkunsa, sinä olit. Jumala, ajasta aikaan sinä olet."

...
*Opeta meille,
miten lyhyt on aikamme
että saisimme viisaan sydämen."*
(Psalmista 90)

Voisiko viisas sydän olla arjessamme sitä, että ym-

märtää katsella Jumalan maailmaa ja hänen luomiaan ihmisiä arvostavin ja armollisin silmin?

Meillä on paljon sellaista, mistä voimme kiittää: valtavasti paljon kauneutta. Kaikki pelkkää armoa, lahjaa.

Tänään on hyvä päivä kiittää Jumalaa elämästä, sen kaikista vaiheista, kaikista rakkaistamme, kodista, elämäntehtävistä, kevästä, kauniista maailmasta.

Tänään ja joka päivä on hyvä päivä kiittää häntä, joka on Jumalamme, Toivo Iankaikkinen.

HELI PRUUKI

Sotaveteraani Tuomas Musakan muistolle

Tuomas Musakka syntyi 10.10.1919 Vpl Pyhäjärven Musakanlahdessa. Viimeinen iltahuuto soi hänelle 28.3.2015 Nokialla.

Tuomaksen vanhemmat olivat Anni o.s. Juvonen ja Antti Musakka. Perheen vanhin lapsi oli Elisa.

Tuomaksen kertomana lapsuuskoti oli erittäin hyvä ja nuoruus toisten musakanlahtelaiden kanssa huoletonta aikaa. Normaaliin asepalvelukseen Käkisalmen kasarmiin hän astui 8.10.1939.

Tästä runsaan kuukauden kuluttua alkoi talvisota ja siihen loppui Tuomaksen huoleton nuoruus. Talvisodan päätyttyä hän joutui suorittamaan kesken jääneen asepalveluksensa loppuun.

Talvisodan jälkeen Musakan perhe asui Keuruulla ja Multialla ja he eivät enää palanneet Pyhäjärvelle. Tuomas palveli niin talvi- kuin jatkosodassa viestikomppanian radiosähköttäjänä.

Sodan jälkeen Musakanlahden koulupiiriin kuuluivat maanviljelijät sijoitettiin suurelta osin Mouhijärvelle, niin myös Antti Musakan perhe. Uuden kodin pystytyksessä Tuomas joutui isä-Antin kanssa tositoimiin. Metsästä kaadettiin kaikki rakennuspuut tarvittaviin asui- ja talousrakennuksiin. Metsän pohjasta raivattiin uutta peltoa.

Iltaisin Tuomas liikkui toisten nuorien parissa ja sieltä löytyi mielitietty, Liisa Hatanpää Mouhijärveltä. Häät vietettiin 1946 ja Liisa siirtyi Musakalle miniäksi. Perhe-elämä kukoisti, syntyivät lapset Pertti, Margit, Eira, Eero, Laila ja Jari.

Tuomaksen vanhemmat kuolivat 50-luvulla ja tila jäi nyt kokonaan nuoren isännän haltuun. Tuomas oli edistyskellinen. Maataloutta kohennettiin ja koneita

Tuomas Musakka 22-vuotiaana Tampereella.

uusittiin. Tilan tuotanto perustui maitotalouteen. Liisalla oli yhdeksän lehmää navetassa ja lisänä pienkarja. Tuomas perusti sahan ja osti metsän omistajilta tukkipuita sahaukseen sekä oli monet vuodet yhteistyössä Tampereen Messupuun kanssa.

Vuosien myötä raskas työ vei uupumuksiin asti. Perhe päätti luopua maataloudesta. Tuomas osti 1974 omakotitalon Siurosta ja siirtyi Vapon sahalle töihin, jossa toimi eläkeikänsä asti.

Vireänä eläkeläisenä Tuomas matkusteli paljon. Hän oli jo 1957 käynyt salaa Juvosen veljesten kanssa Musakanlahdessa. Samaten 1988 hän yhdessä Uljas Nurmelmän kanssa luotsasi nuorempia musakanlahtelaisia tutuille kotinurkille. Myöhemmät matkat suunniteltiin länteen. Hän kävi usein myös auttamassa lapsiaan monissa käytännön töissä.

Hän siirtyi Siurosta Nokian keskustaan kerrostaloon, jossa palvelut olivat käden ulottuvilla. Huumorimiehenä muisti pelasi loppuun asti. Jaloissa oli hie-
man ongelmia ja viimeiset

Vasemmalla äiti Anni o.s. Juvonen, lapset Tuomas ja Elisa sekä isä Antti Musakka.

pari vuotta hän asui Nokian palvelutalo Vastamajasassa. Pitkä elämän taival alkoi Musakanlahdesta päättyi maaliskuisena iltana Nokialla.

Tuomasta muistaen,

*Laineissa Laatokan mahti,
kahlita kenkään ei voi.
Veljet sen rantoja vahti,
konsa on koittava koi.
Ylväänä Karjalan heimo
tuskansa kantanut on.
Maaäiti suojaansa sulkee,
vartija poissa jo on."*

SALME RINTALA

**Kerro perheen ja
suvun uutiset lehdessä**

Pyhäjärvi-lehti julkaisee joka numerossa tietoja perhetapahtumista, kuten merkkipäivistä, edesmenneistä ja valmistuneista. Muistathan kuitenkin aina kysyä asianosaisilta luvan tietojen julkaisuun.

Muistokirjoituksia

Erkki Lehtinen (1929-2015) Professori, patriootti, runoilija

Jyväskylän yliopiston professori Erkki Lehtinen on kuollut 16.4.2015 Jyväskylässä.

Erkki Lehtinen teki elämäntyönsä historian tutkijana, mutta hänet tunnettiin myös monen muun alan taitajana, älykkäänä keskustelijana, isänmaan puolestapuhujana ja jopa runoilijana. Pyhäjärveläisille hän tuli ennen muuta tutuksi lehtemme pakinoitsijana.

Hänen kertomuksensa poikavuosien Pyhäjärveltä, ”Porissan pojan” pakinat, olivat kiinnostavia ja hauskaasti kirjoitettuja tarinoita Kallenkartanon maisemista, tapahtumista ja kokemuksista. Vielä lehtemme edellisessä numerossa hän ehti kirjoittaa pakinan ”Piiraiden yö”, jonka kirjoittamiseen häntä olivat innostaneet kaksi 100 vuoden rajapyykin saavuttanutta pyhäjärveläistä. Hän oli myös Vammalassa 1973 pidettyjen Vpl. Pyhäjärvi-juhlien juhlapuhuja.

Erkki Lehtinen syntyi 6.8.1929 Hollolassa, ja hänen molempien vanhempiensa sukujuuret olivat hämäläisiä. Ensimmäisen maailmansodan aiheuttama pula-aika vei hänen isänsä ensiksi Lappeenrantaan ja sieltä Vpl. Pyhäjärvelle. Lahjakas poika pantiin opintielle Käkisalmen yhteiskouluun, jota hän ehti käydä kaksi luokkaa. Sota toi perheen monien muiden pyhäjärveläisten mukana Huitisiin, jossa hän jatkoi opiskelua Lauttakylän yhteiskoulussa. Hän kirjoitti koulun historian toisen ylioppilasluokan oppilaana ylioppilaaksi 1950 korkein arvosanoin, mikä kesti koulun huipputuloksesta pitkään.

Evakkopojan elämässä tapahtui vakava käänne hänen sairastuttuaan polioon ja vammauduttua sen seurauksena vakavasti. Aikuisikään ehtineelle nuorelle miehelle eivät lääkärit enustaneet kovin pitkää elinkaarta, mutta Erkki Lehtisen muuten rautainen terveys ja lääketieteen ajan mittaan kehittämät polioinvalidien hoitomenetelmät soivat hänelle pitkän elämän. Hän avioitui koulutoverinsa Aira Nuutisen kanssa, ja heidän yhteinen elämäntaipaleensa kesti liki kuusi vuosikymmentä. Heille syntyi neljä lasta ja runsas joukko seuraavia sukupolvia.

Elämäntyönsä Erkki Lehtinen suoritti Suomen

historian tutkijana ja opettajana. Hän suoritti korkeakouluopintonsa Helsingin yliopistossa pääaineenaan Suomen ja Skandinavian historia. Maisterin- ja lisensiaatintutkintojen jälkeen hän väitteli filosofian tohtoriksi 1961 tutkimuksellaan ”Hallituksen yhtenäistämispoliittikka Suomessa 1600-luvulla”. Väitöskirja sai vielä tuohon aikaan kovin harvinaisen korkeimman arvosanan (laudatur).

Väitöskirjat eivät useinkaan saa lukijakunnakseen suurta yleisöä, eivätkä alan tieteellisessä keskustelussaakaan Lehtisen 1600-luvun tutkimukset ehkä saavuttaneet sitä asemaa ja arvostusta, mikä niille olisi kuulunut. Kirjoittaja ehti kuitenkin saada elämäntyönsä myöhäisen tunnustuksen Mirkka Lappalaisen viime vuonna ilmestyneessä palkitussa teoksessa ”Pohjolan Leijona. Kustaa II Aadolf ja Suomi 1611-1632”. Tuo suuren myyntimenestyksen ja laajan lukijakunnan saavuttanut teos tukeutuu ratkaiseviltä osiltaan Erkki Lehtisen tutkimustyöhön.

Suomen Ruotsin-vallan ajan tutkimusten lisäksi Erkki Lehtinen kirjoitti ja julkaisi kaksi laajaa pitäjähistoriaa (Lapua ja Suur-Ulvila). Kirjavatasoisessa pitäjähistorioiden joukossa nekin edustavat alansa huipputa. Suomalaisen tiedeakatemian jäseneksi hänet nimitettiin 1974.

Tutkimustyön rinnalla historian professorin virkavelvollisuuksiin kuuluu opettaminen yliopistossa ja uusien maistereiden ja tutkijasukupolvien kasvattaminen. Tämän osan elämäntyöstään Erkki Lehtinen suoritti Jyväskylän kasvatustieteiden korkeakoulussa ja Jyväskylän yliopistossa, apulaisprofessorina sekä va. professorina.

Hänen opetustoimensa keskelle osuivat myrskyisät

vuodet suomalaisessa korkeakoululaitoksessa, jonka vallankumouksellista ”uudistamista” ajoivat äänestäjät poliittiseen ääri-vasemmistoon ihastuneet opiskelijat tukeaan muutamia nuoremmat yliopiston opettajat. Tässä taistelussa Erkki Lehtinen tiesi paikkansa, ja siihen hän oli saanut jo opiskeluaikanaan Helsingissä hyvät valmiudet osallistuessaan aktiivisesti ylioppilaskunnan ja Satakuntalaisen osakunnan toimintaan.

Tutkijan ja opettajan roolin rinnalla Erkki Lehtinen osallistui monin tavoin yhteiskunnalliseen ja aatteelliseen toimintaan ja keskusteluun. Hän toimi aktiivisesti henkisen maanpuolustuksen alueella, ja hänet valittiin Keski-Suomen Henkisen maanpuolustuksen Liiton ensimmäiseksi puheenjohtajaksi 1966.

Henkinen maanpuolustus ei ollut Lehtiselle militaristista uhoa, vaan siihen kuuluivat muutkin kuin sotilaalliset ulottuvuudet. Liiton historiikissa lausutaan Erkki Lehtisestä seuraavaa: ”Liiton ensimmäinen puheenjohtaja Erkki Lehtinen oli yksi niistä perustamisajan huomattavista hahmoista, jotka tahtoivat sisällyttää liiton periaatteisiin niin rauhantien kuin yhteiskunnallisen hyvinvoinnin kehittämisen”.

Ammentaen Suomen historian syvistä kokemuksista ja viisauksista hän edusti ja puolusti maamme itsenäisyyttä. Isänmaanyhtävänä hän oli ”patriootti”, mutta ei missään tapauksessa ”nationalisti”.

80-vuotissyntymäpäivähaastattelussaan hän unohdettomalla tavalla kuvasi isänmaanrakkauden ja kiihkokansallisuuden välistä olennaista eroa: ”Terve isänmaallisuus on tervettä itsetuntoa. Terveen itsetunnon omaava kunnioittaa paitsi omia myös toisten oikeuksia. Terve isänmaal-

isuus on luonteeltaan defensiivista, se tahtoo puolustaa omaa olemassaoloaan. Se ei ole offensiivista (hyökkäävää) eikä aggressiivista (vihamielistä). Terveen isänmaallisuuden nojalla ei hevin voida ajatella käymistä naapurin kimp- puun” (Vpl. Pyhäjärvi-lehti 8/2009).

Erkki Lehtinen oli innokas keskustelija ja terävä väittelijä. Keskusteleminen hänen kanssaan oli antoisaa ja usein yllätyksellistä. Hänen kanssaan ei tietenkään tarvinnut olla kaikista samaa mieltä, mutta perustelut piti olla olemassa, kuten hänellä aina oli. Joidenkin mielestä muutamat hänen väitteistään olivat kärjistettyjä, mutta koskaan ne eivät olleet tuulesta temmattuja tai pelkän tunteen tuotamia.

Erkki Lehtinen ei sitoutunut mihinkään poliittiseen puolueeseen, mutta hänen kannanotoillaan oli aina vahva yhteiskunnallinen ulottuvuus. Hänen johtava ajatuksensa oli Suomen itsenäisyyden säilyttäminen ja puolustaminen lännen ja idän rajalla. Siitä käsin hän luonnehti Suomen asemaa Neuvostoliiton ja Venäjän naapurina sekä Euroopan unionin jäsenenä. 80-vuotissyntymäpäivähaastattelussaan hän arvioi kriittisesti Euroopan unionia erityisesti sen kehitymisestä kohti liittovaltiota.

Myöhempinä vuosinaan Erkki Lehtinen piti historioitsijan uraansa sattuman seurauksena ja suorastaan vääjänä valintana. Hänelle omistetussa 60-vuotisjuhlakirjassa ”Pysy lujana omalla maalla!” (1989) Kari Hokkanen kirjoittaa: Ratkaisu historian hyväksi ”ei ollut luultavasti eduksi Erkki Lehtisen akateemisen virkauran nopeudelle ja korkeudelle, mutta sitäkin suuremmaksi Suomen historian tutkimukselle”.

Epäilemättä Erkki Lehtinen olisi luonut merkittä-

vän uran myös kielimiehenä. Hänen kaltaisillaan monilahjakkuuksilla saattaa usein olla liiankin monta vaihtoehtoa valittavanaan. Kiinnostus eri kielien ja suomenkielen käyttöön eli hänessä vahvana koko hänen elämänsä ajan. Jo opiskeluaikanaan hän kirjoitti runoja ja eläkevuosinaan hän julkaisi kolme runokokoelmaa, joihin sisältyviä runoja muuttamat maamme eturivin säveltäjät ovat puke- neet myös musiikilliseen asuun.

Vapaahetkinään sukulaisten ja ystävien kesellä Erkki Lehtinen oli omakeimaista hilpeää huumoria, mutta myös sarkasmia ja itseironiaakin viljelevä seuramies. Jutusteluissaan hän oli terävä miekkailija, mutta ei koskaan pahansuopa loukkaaja. 60-vuotisjuhlakirjaansa liittyvässä postikortissa Salme Rintalalle (3.9.2008) Lehtinen esittää toivomuksen, ettei ”siitä laadittaisi mitään erillistä esittelyä”, mutta ”voihan se olla lähteenä, jos minusta joskus

tehdään nekrologia – eihän se aika voi olla kovin kaukana – ”. Se aika on nyt, mutta tuolloin se oli kuitenkin vielä liki seitsemän henkisesti vireän vuoden päässä.

* * *

Erkki Lehtinen ei ollut syntyperäinen pyhäjärveläinen, mutta lapsuusmaise- mansa kuvaajana tämän lehden pakinoissaan hän osoitti olevansa mitä suurimmas- sa määrin yksi meistä, kotinsa ja kotiseutunsa me- nettäneistä. Hänessä ruu- miillistuu se, kuinka aito pyhäjärveläinen voi olla sel- lainenkin, jonka sukujuuret eivät juonnu kotipitäjäm- me maaperästä.

Me jotka tunsimme hä- net vuosikymmenten ajoil- ta, jäämme kaipaamaan häntä ja ilmaisemme läm- pimän osanottomme hä- nen puolisolleen, lapsilleen ja muille omaisilleen.

Requiescat in pace, lepää Erkki rauhassa.

JUHANI FORSBERG

Merkkipäiviä

80 vuotta täytti 9.5.2015 Kaarin Halonen, o.s. Talja. Syntynyt Pyhäjärven Sortanlahdessa. Paljon onnea ja siunausta sinulle Kaarin-sisko!

SUOMA ja perhe
RAILI ja perhe

Tilaa Vpl.Pyhäjärvi-lehti
omaksi, ystävälle tai
sukulaiselle lahjaksi!
Hinta edelleen
vain 30 euroa/ vuosikerta

Soita p. 040 730 2622
tai tilaa nettisivujemme
tilauslomakkeen kautta

VPL. **Pyhäjärvi**

Pärssisen Sukuseura sai vaakunan

Pärssisen Sukuseura ry koontui 26.04.2015 Punkalaitumelle Sakari Pärssisen Koulutinttiin julkistamaan kevättalven kuluessa valmistunutta seuran vaakunaa. Sen ideointi ja toteutus ovat Sukuseuran jäsenten Kalervo ja Antti Ahvosen käsialaa.

Vaakunaselite kuuluu seuraavasti: "Punaissä kilvessä alainen, aaltokoroinen hopeahirsi, jonka alapuolella musta tyvi. Punaissä osassa kultainen tähkämykiö ja tyviössä kultainen P-kirjain. Kilven alla heraldinen kultanauha, jossa sukuseuran nimi."

Pärssisten suku on ollut Karjalassa tukevasti maahan sidottua. Siksi musta tyvi, jossa suvun tunnukseksi P-kirjain. Aaltokoroinen hopeahirsi kuvastaa asuinalueiden runsaita vesistöjä: Laatokka, Vuoksi, Suomenlahti ja Karjalankannaksen lukuisat järvet. Punainen yläosa kuvastaa värinä Karjalaa ja seitsemän tähkää symboloivat suvun maanviljelystustaa ja sitä, että sukuhaaroja on runsaasti. Pyhäjärven Kahvenitsallakin on esiintynyt jo 1600-luvun lopulla ainakin nuo seitsemän eri sukuhaaraa. Tähän vielä lisäksi Viipurin, Käkisalmen, Sakkolan, Räisälän jne. Pärssiset.

Kalervo Ahvonen on saanut standaarin. Antille ojennetaan Suvannon seutu 1917-1921 -historia saatesanoin.

Tilaisuudessa kuultiin Kalervo Ahvosen selostus työn eri vaiheista. Pärssisen Sukuseura palkitsi Kalervon vaakunan pohjalta kehitetyllä Sukuseuran standaarilla. Kalervon poikaa Anttia muistettiin tuoreella Suvannon seutu 1917-1921 -kirjalla. Kiitokset vielä tässäkin upeasta työstä.

Sukuviirillä muistettiin myös seitsemänkymmentä vuotta täyttäneitä Sukuseuran hallituksen jäseniä Olavi Pärssistä Tampereelta.

Maittavan lounaan lounaan jälkeen siirryttiin käsittelemään sukukirjaan liittyviä asioita. Seija Kaarina Pärssisen tietokoneella on nyt yli kolme ja puo-

lituhatta Pärssistä. Kaikkiaan on tiedostoissa Pärssisten sukuun kuuluvia henkilöitä lähes 19000. Edelleen on kuitenkin etenkin nykyään elävien tiedoissa aukkoja, jotka tulisi sukukirjaan saada täydennettyä. Täydentäviä tietoja on Seija nyt pyytämässä kirjeitse.

Toisena asiana käsiteltiin sukuseuran piirissä olevien DNA-linjojen tutkimusta. Meistä Pärssisistä on viimeisen vuoden aikana kuusi henkilöä antanut näytteen ja tilannut isälinjan tutkimuksen. Viiden tiedot ovat käytettävissä Y67:n tarkkuudella. Nämä tulokset näyttävät todistavan sen, että Pärssiset ovat samaa suku-

kantaa. Yhteiset esi-isät löytyvät 1500-luvulta. Jatkossa toivomme, että eri sukuhaarojen lähtöhenkilöt pystyttäisiin määrittämään ajallisesti ja myös paikallisesti.

Karjala DNA-ryhmä kaipaa lisää pyhäjärveläisiä sukuja antamaan ja saamaan tietoja lähtökohdistaan. Tulkaahan mukaan Pakariset, Hinkkasat, Pusat, Kaasalaiset jne.

Sukutapaamisen lopuksi todettiin, että seuraavan kerran tapaamme Vpl Pyhäjärvi-juhilla sunnuntaina 19.07.2015 Sastamalassa.

ANTERO
PÄRSSINEN

Sukutukimusta tämäkin

Kansainvälinen Geni-sukupuu netissä on valtava aarreaitta sukututkijalle. Tietysti riippuu siitä, onko ko. henkilöstä / suvusta sinne kirjattu tietoja. Jos on, niin sieltä löytyvät myös sukua tutkineet henkilöt. Näin varmistuu, että tiedot pitävät paikkansa.

Laitoin Genin google-hakuun Vpl Pyhäjärven lukkarin August Otto Lönnrothin nimen. Tämän sekä Impi Wiikan ja Pyhäjärven kirkonkirjojen mukaan hänestä löytyivät seuraavat tiedot: August Otto Lönnroth 1827-1869. Hänen kuolinsyynsä oli nerffeber eli hermokuume tai lavantauti. Vaimo: Edla Rosalie Eleonora Brummer (s 1830). Pyhäjärven kirkonkirjoista löytyi tieto, että heille syntyi tytär Alma Adela (1855-1908).

Lönnrothit olivat asuneet talossa: Pyhäkylä nro 10. Rouva Lönnroth muutti tyttärensä kanssa Rantasalmelle 1874, siis vasta kolme vuotta sen jälkeen, kun K. O. Mansnerus oli ottanut viran vastaan. Herrasväet seurustelivat keskenään. Alma Lönnroth tutustui Säämingin kirkkoherra Alexander Gummerukseen poikaan Valentiniin (1852 - 1919) ja he avioituivat. Valentin Gummerus toimi valtiopäivämiehenä ja senaattorina. Hänen veljensä perusti Gummerus-kirjapainon Jyväskylään. Samaa veljessarjaa oli myös piispa Jaakko Gummerus.

Tästä Vpl Pyhäjärvellä syntyneestä Alma Gummeruksesta ei sen enempää löydy tietoa Genistä, koska 1900-lukua ei vielä julkaista. Pyhäjärven lukkarista Karl Otto Mansneruksesta ei löydy tietoja Genistä. Hänen sukujuuristaan löytyy tietoa Kiteen seurakunnan historiassa. Hänen isoisänsä isä räätäli Juho Mansnerus tuli Kiteen lukkariksi 1783. Hänellä oli erikoinen taito suoneniskijänä. Juho Mansnerus luopui virasta 1796, jolloin hänen poikansa Pehr (Pekka) Mansnerus otti viran vastaan.

Tehtävät terveydenhuollon alalla periytyivät. Hänen tiedetään olleen Kiteen ensimmäinen rokottaja. Tästä työstä hän sai Suomen Talousseuran kunniamerkin. Pehr Mansnerus hoiti tehtävää kuolemaansa asti 1822. Häneltä jäi neljä alaikäistä poikaa. Seuraavan lukkarin velvollisuuksiin kuului huolehtia lesken toimeentulosta. Yksi pojista, Gabriel Mansnerus, hoiti lukkarin tehtäviä muutaman vuoden 1860-luvulla, mutta huonolla menestyksellä. Hän oli syntynyt Kiteellä 1809 ja kuollut Sortavalassa 1890.

Kuka näistä Pehr Mansneruksen kolmesta muusta pojasta oli K. O. Mansneruksen isä, se ei ole vielä selvinnyt. Mutta todennäköisesti hän oli muuttanut Sortavalan, koska poika kävi siellä koulua 1850-luvulta lähtien. Nettiin avatuista Kiteen kirkonkirjoista ei löydy kaikkia vuosikymmeniä. Niinpä Karl Otto Mansneruksen perheen muutto Kiteeltä Sortavalan on epäselvä.

Mutta kaikenkaikkiaan hänen sukutaustansa on esimerkki siitä, miten vuosisadasta toiseen ammatit periytyivät isältä pojalle. Laulunääni, virsikirjan tuntemus, huonopäisten lasten opetus papin apuna ja rokottaminen opittiin kotona 1700-1800-luvulla.

1800-luvun puolivälissä yhteiskunta ja koulutus muuttuivat jo niin, että K. O. Mansnerus sai muutaman viikon musiikkikurssilla pätevyyslukkarin tehtäviin. Mutta mielenkiintoista on ihmetellä, minkälainen tausta oli tuolla legendaarisella Pyhäjärven lukkarilla Mansneruksella, joka ehti nähdä maailman muutokset vuoteen 1937 asti.

RIITTA HIRVONEN

Vastine lehden nro 4 kirjoitukseen

Pyhäjärvillehdessä sekä Facebookissa on ollut väärää tietoa koskien Musakan Lomaranta Oy:tä, joita haluan oikaista. On ollut väärä käsitys siitä, että venäläiset ovat "kaapanneet haltuunsa" Lomaranta Oy:n, kuten asia on ilmaistu ja se on pietarilaisten hallussa kuten Käkisalmen Mökkikyläkin. Musakoitien Lomaranta Oy:n osalta tieto ei pidä paikkaansa.

Innanen toteaa kirjoituksessaan, että Matka-Mekka Oy oli sanonut Leenan soittaneen Matka-Mekkaan ja todenneen, ettei Innasen varaamalle määrälle riittä paikkoja. Leena ei ole koskaan soittanut Suomeen huonon suomenkielen vuoksi, eikä etenkään Matka-Mekkaan, minkä asian tarkistin. Miksi Matka-Mekka Oy yleensä ilmoittaisi asiasta, kun Innanen oli tilannut majoituksen suoraan Pirkko Musakalta.

Kysyin Innaselta, miksi hän kirjoittaa asiasta vasta neljä vuotta myöhemmin, niin hän ilmoitti päättäneensä olla asiasta hiljaa. Oli pahoittanut mielensä, kun oli soittanut v. 2011 Pirkolle.

Antin ilmoituksen mukaan Innanen oli varannut majoitusmäärän pienemmälle henkilömäärälle kuin mitä sitten tuli. Samaan aikaan oli tullut myös toinen bussillinen kotiseutumatkakajia eivätkä kaikki olisivat mahtuneet majoitukseen.

Olen saanut paljon yhteydenottoja. Kaikki yhteyttä ottaneet ja osa myös matkanjohtajina toimineet sanoivat aina varausten toimineen ja olleensa tyytyväisiä Antin tulkkipalveluihin, Lomaranta Oy:n ruokiin ja palveluntarjontaan. He totesivat myös, että jatkossa toivoivat pääsevänsä Lo-

marantaan, mikäli tilanne muuttuu jatkossa.

Lomaranta Oy on tällä hetkellä vuokrattu venäläisille vuoden 2015 vuoden loppuun asti.

Antti Musakka toimii edelleen tulkkina ja oppaana, josta on tarkemmin kirjoitus samassa lehdessä nro 4 sivulla kaksi.

Minulle on sama, missä matkailijat yöpyvät, mutta väärän tiedon jakamista ei pidä sallia.

Myös Facebookissa virisi keskustelu asiasta ja sieläkin todettiin, että alkää ihmiset levittääkö väärää tietoa tietämättä asioiden todellisuutta.

Ylläoleva teksti sisältää monien Karjalaan matkanneiden mielipiteitä ja itse Venäjän Karjalaan paljon matkoja tehneenä, en löy-

dä Lomaranta Musakasta mitään negatiivista sanottavaa.

Lomaranta Musakka on hyvin lämminhenkinen ja kotoisa paikka, samoin myös Käkisalmen Mökkikylä, tosin pieni puute on, ettei saunasta pääse uimaan, kuten Musakalla.

Jokaisen pitäisi katsoa peiliin ennenkuin lähtee ruotimaan asioita lehtien palstoille ja Facebookiin.

Tästä huolimatta toivotaan kaikille hyvää kevättä ja kesää sekä mukavia matkoja Karjalaan.

Naskalin Manun tyttö

HELI SALMINEN

**Kesän 2015
Pyhäjärvi-juhlat
Sastamalassa
sunnuntaina 19.7.
Varaa päivä jo
almanakkaasi**

Suvannon seutu 1917-1921 -kirja kertoo elämästä ja kohtaloista

Suvannon seudun sukututkijoiden piirissä on sen kymmenvuotisen historian aikana tehty paljon, mutta 18. huhtikuuta julkistettu kirja "Suvannon seutu 1917-1921; elämää ja ihmiskohtaloita" lienee merkittävin aikaansaannos.

– Aihepiiriin vuoden 1918 ympärillä on perehdytty ja tuotu esiin monille uutta tietoa, kiitteli julkistamistilaisuuden avannut Esko Simonen.

Kirjan tekoon uppoutui Suvannon seudun paikallishistorian työryhmä; puheenjohtajana ja Sakkolan pitäjävastaavana toimi Osmo Tuokko, Pyhäjärven vastaavana Kauko Hinkkanen, Metsäpirtin Ilmi Pesonen, Raudun Pekka Intke ja Varpuleena Sumsa sekä Vuoksen Jyrki Warvas.

Tuokko, Hinkkanen, Pesonen ja Intke esittelivät julkistamistilaisuudessa kirjan eri osa-alueita – painottaen, että apua ja tukea hankkeeseen on tullut muiltakin sukututkimuspiiriläisiltä.

– Työrükkanen teki rasakan työn, mutta apua saimme muiltakin. Olem-

me kokoontuneet kirjan tiimoilta 34 kertaa, ja takana on noin seitsemän vuoden urakka. Alkuun ei ollut edes tarkoitus koota kirjaa, mutta työn edetessä siihen päädyttiin. Aluksi selviteltiin uhrien määrää, mutta sitten kertyi lihaa luiden ympärille, kun ryhdyimme selvittämään, mitä muuta alueella noina vuosina 1917-1921 tapahtui, selvitti Osmo Tuokko.

Kirja on jaoteltu aikaan ennen vuotta 1917, vuoden 1918 tapahtumiin ja niiden jälkeisiin aikoihin. Teokseen on koostettu yleisiä sekä pitäjakohtaisia tietoja ko. viiden pitäjän alueelta.

– Tietoja on hankittu lukuisista lähteistä, kuten kansalliskirjastosta ja -arkistosta sekä sota-arkistosta. "Päiväkirjalähteenä" toimi Käkisalmen Sanomat.

Sisällissota, jota Kannaksen kohdalla työryhmän mukaan voi selkeästi kutsua vapaussodaksi, vaati Suvannon seudun pitäjistä 261 kuolonuhria. Kirjasta löytyy taulukot uhrien kotipitäjistä, kuolinsyistä, perhesuhteista yms. Mukaan on nivottu myös joitain ly-

hyehköjä henkilökuvia sen aikaisista persoonista.

Kirjaan kannattaa tarttua ensinnä teoksen lopussa olevasta sisällysluettelosta kokonaiskuvan saamiseksi. Kauko Hinkkanen kehotti tarkastelemaan alueen tapahtumia "helikopterinäkövinkkelistä" ja laskeutumaan välillä tarkemman näön pitäjakohtaiselle tasolle.

Mielenkiintoinen on mm. luku, jossa kerrotaan panssarilaiva Suvannon varustamisesta: Sakkolaa, joka renkaana ympäröi Vuoksen veistoa, oli vaikea puolustaa vain maalta. Tämä on tietävästi ollut Suomen ensimmäinen sotalaiva, joka myöhemmin siirtyi Vuokselle hinaamaan tukkilauttoja ja tavaraa kuljettamaan oltuaan merkittävässä roolissa sodan kululle.

Ilmi Pesonen esitteli kirjan aloittavaa kappaletta, työväenyhdistysten ja suojeluskuntien perustamisneen, ja teki tutuksi myös käsitteen "rajamaa", johon vuonna 1918 luettiin lukuisia Kannaksen pitäjää. Raja sulkeutui kokonaan tamikuussa 1919, jolloin puoli

kilometriä leveä raja-alue tyhjennettiin asukkaista. Rajamaassa valvottiin tiukasti ihmisten liikkumista, salakuljettajat yms. tapahtumat hankaloittivat elämänmenoa.

Pesonen luonnehti koko kirjaprojektia sisältönsä puolesta raskaaksi, mutta samalla mielenkiintoiseksi.

– Projektin ansiosta olen voinut ikään kuin kurkistaa isovanhempieni elämän vaiheisiin.

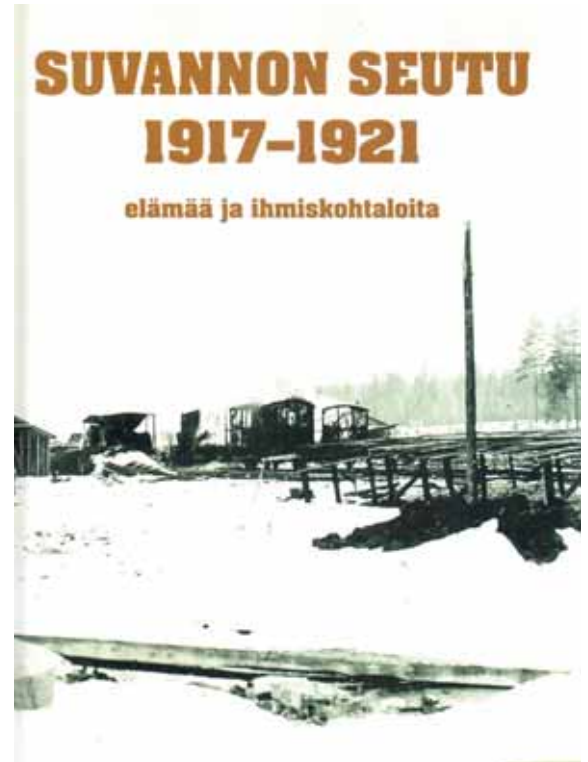
Rajuimpia vapaussodan taisteluja käytiin Raudussa, joista kertoi Pekka Intke – ns. Kuolemanlaakson alueella kaatui lähes 800 henkeä, mikä oli yksi verisimpiä yhteenottoja punaisten ja valkoisten kesken.

Oman lisänsä alueen elämänmenoon toi tuhatmääräinen pakolaisten virta, heistä suuri osa inkeriläisiä.

– Pakolaisia oli kuitenkin lähes 20 eri kansalaisuudesta, huomautti Tuokko.

Vankileirejä oli sekä Raudussa, Pyhäjärven Noitermaassa että Sakkolan Kiviniemessä.

– Varsinkin Kiviniemen osalta tämä on raskasta luettavaa. Ihmisiä vangittiin satamäärin, kokonaisia per-

heitäkin, jotka olivat jollain tapaa olleet tekemisissä punaisten kanssa, tai heidän sukulaisiaan. Keskusvankilat olivat Sortavalassa, Käkisalmissa, Viipurissa ja Kuopiossa.

Sodan jälkeen oli myös aika ryhtyä Kannaksen kehittämistoimiin, mm. maatalouden ja liike-elämän kehittämiseksi.

Kirjatyöryhmä sai ansaitsemiaan kiitoksia mittavasta työstään. Noin 340-sivuisiksi paisuneesta kirjasta on otettu 800 kappaaleen

painos. Kirjaryhmäläiset puolestaan kiittivät kirjalle taloudellista tukea antaneita 16 eria tahoa.

Paras kiitos suuren urakan tehneille on, että kirja hankitaan kotiin täydentämään aiempia pitäjähistorioita ja kyläkirjoja.

Kirjapaino
Eura-Print Oy, 2015
ISBN 978-952-93-4867-1

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Viikan perikunnan lehdille löytyi kotipesä Vpl. Pyhäjärvi-lehden vuosikerrat Karjalan Liiton kirjastossa

Karjalan Liiton kirjaston Pyhäjärvi Vpl pitäjään liitettiin kokoelmiin saatiin laajudeltaan ja merkittävyydeltään upeaa lisätietoutta niin pitäjän kuin siellä juuret omaavien henkilöiden historiasta. Pitkään säännöllisesti ilmestynyt pitäjälehti on korvaamattoman arvokasta, sekä sanallisesti että kuvina tallennettua kulttuuriperinnettä.

Kun Vpl. Pyhäjärvi-lehden vuosikerrat 1956-2002 on nyt luovutettu Karjalan Liiton kirjastolle, tämä lahjoitus toivottavasti aktivoi muitakin pitäjälehtiä kartuttamaan kirjastomme kokoelmia, kiitteli Karjalan Liiton toiminnanjohtaja Satu Hallenberg vastaanottaessaan yhdessä KL:n arkistovastaava Saija Pelvaksen kanssa aineistoja.

Entuudestaan lehden vuosikerrat aina 1955 ilmestyneitä näytenumeroita myöten löytyvät Kansallisarkistosta. Lisäksi vuosikertoja ovat taltioineet Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö ja muutammat yksittäiset henkilöt

– Nämä nyt kirjaston huomaan siirtyvät lehdet ovat osa K. A. Wiikan, hänen puolisonsa Impi Wiikan ja heidän poikansa

Kaarle Viikan perikunnan huhtikuussa 2013 Vpl. Pyhäjärvi-seuralle lahjoittamaa kotiarkeistoa.

Seuran hallitus nimesi laajan lahjoitusaineiston luettelointia ja jatkokäsittelyä varten nyt tehtävässään lopuksiuralla olevan työryhmän, johon ovat kuuluneet seuran silloiset puheenjohtajat pj. Kaarina Pärssinen ja vpj. Juhani Paajanen sekä aineiston luetteloinnin asiantuntijatyöstä ja itse luetteloinnista pääosin vastannut Kauko Hinkkanen.

Juhani Paajanen on skannannut huomattavan osan arkistoa. Aineistot luovutettiin Mikkelin maakunta-arkistolle toukokuussa 2014, mistä on kerrottu mm. 06/2014 lehdessämme.

– Koska Kansallisarkiston pitäjälehtiarkistoon on taltioitu Vpl. Pyhäjärvi-lehden vuosikerrat, ei Arkistolaitos toistamiseen taltioinut Mikkeliin näitä lehtiä, selventävät Juhani Paajanen ja Kaarina Pärssinen nyt Karjalan Liiton kirjastosta löytyvän kokoelman taustoja. Vuosikerrat päätyivät Karjalan Liiton kirjastoon jo kesällä 2013 tehdyn sopimuksen mukaisesti.

– Kokoelman kartuttaminen päättyi aikoinaan Kaarle Viikan tapaturmaiseen kuolemaan kesäkuun alussa 2002. Olen muuttanut yhteydessä kevään aikana järjestämässä omia kotiarkeistojani ja lupaan lahjoittaa arkistoistani tämän kokoelman täydennykseksi lehdet numerosta 06/2002 eteenpäin, ja etsiä minulta mahdollisesti puuttuvat lehdet numerot kirjastolle vaikkapa lehdessämme niiden perään kysellen, lupaa Kaarina Pärssinen.

Karjalan Liiton kirjastossa nyt lahjoitetun kokoelman Vpl. Pyhäjärvi-lehdet ovat luettavissa kesäkauden jälkeen.

Mitään kirjaston aineistoja ei lainata, mutta niihin voi tutustua keskiviikkoisin klo 15-17.30 sekä Karjalan Liiton toimiston aukioloaikoina arkisin klo 9-16 osoitteessa Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki.

Käynti kirjastoon Karjalan Liiton toimiston kautta. Lisätietoja Karjalan Liitosta, puh. (09) 7288 1715.

KAARINA
PÄRSSINEN

Karjalan Liiton kulttuurituottaja-arkistovastaava Saija Pelvas ja toiminnanjohtaja Satu Hallenberg yhdessä Viikan arkistoa käsitelleen työryhmän edustajien Juhani Paajasen ja Kaarina Pärssisen kanssa. Paajasella käsissään Vpl.Pyhäjärvi-lehden numero ensimmäisiltä ilmesymisvuosilta ja Pärssisellä maaliskuun 2015 lehti.

Sotapäiväkirjat eivät valota Konevitsan evakuointia talvisodan aikana

Konevitsa ry:n vuosikokouksessa Helsingissä 7.2. 2015 kuultiin Tellervo Krogeruksen mielenkiintoinen esitelmä Konevitsan luostarin evakuoinnista maaliskuussa 1940. Kerronnan ensimmäinen osa julkaistiin numerossa 3/2015 ja osa II numerossa 4 / 2015. Tämä kolmas osa päättää kirjoitusarjan.

Sotapäiväkirjat eivät mitenkään valota Konevitsan luostarin evakuointia. Konevitsasta lähdön linnakkeen sotapäiväkirja kuittaa enempiä kuvailematta:

13.3. klo 11 linnakkeen päällikkö ilmoitti rauhan-teosta miehistölle pitäen sopivan puheen.

klo 12. Alkoivat asianmukaiset evakuoimis- ja irtautumista valmistelevat toimenpiteet.

16.3. 17.02 Viimeinen puhelinsoitto mantereeseen, minkä jälkeen yhteydet katkaistiin.

17.30 Lähtö Konevitsasta

Lotat olivat lähteneet viimeisestään aamulla 16.3., ja viimeinen suomalaiskolonna lähti asiakirjojen mukaan Sortanlahdesta kohti Käkisalmea 17.3.

Kannaksen lohkon miehistön väliaikaisesta sijoituspaikasta Kerimäeltä raportoidaan sotapäiväkirjassa päivä päivältä lakonisesti, miten "vaunujen purkaus jatkuu". Mitään ei kerrota Konevitsasta saapuneesta hevoskolonnasta ja sen lastina olleesta kirkollisesta esineistöstä.

Kolonna kuitenkin tuli Sulo Venhon raportin mukaan aikoinaan onnellisesti perille Kerimäelle. Hän kirjoittaa: "Sain varattua Konevitsasta tulleita laatikoita varten pienen varastorakennuksen läheltä kirkkoa. Varaston ovelle pantiin hyvä lukko, ja avain säilytettiin yksikön toimistossa, odottamassa aikaa, jolloin evakuoidut tavarat toimitettaisiin ortodoksille kirkolle."

Evakuoidun esineistön tuli tuntumaan läpikotaisin tuolloinen ortodoksinen arkkipiispan sihteeri, ylidia-koni Leo Kasanko. Hän kävi Kuopiossa esineet läpi ja luetteloi ne laatikoittain.

Vastaavasti on olemassa Kasangon luettelo niistä kahteenkymmeneen neljään laatikkoon pakatuista kirkollisista arvoesineistä, jotka lähetettiin pois sodan jaloista jo 11.12.1939. Laatikoiden koosta ei ole tietoa, mutta ainakin niiden lukumäärästä päätellen

tämä on suurin evakuoitujen esineiden erä ja varmasti parhaalla asiantuntemuksella koottu, koska työn teki luostarin oma väki ja ilman rauhanteon jälkeisen, Igumeni Mavrikin "häätäevakuoinniksi" luonnehtiman evakuoinnin kiirettä.

Leo Kasanko ei ainoastaan luetteloinut Konevitsasta evakuoituja esineitä, vaan hallinnoi käytännössä koko Karjalasta evakuoidun kirkollisen esineistön kokonaisuutta. Tämä uupumaton luetteloija oli oman toimensa ohella myös Kuopioon vuonna 1957 perustetun Ortodoksisen kirkkomuseon ensimmäinen hoitaja. Kasangon luettelot 1940- ja 1950-luvulta eivät kumpikaan valota mitenkään sitä, miten kirkolliset esineet alun perin oli saatu pelastettua Konevitsasta.

Evi Könösen kertomus

Olin siis valmis tulkitsemaan Andrei Peškovin kertomuksen Konevitsan evakuoinnista tosiasioista irtautuneeksi muistitiedoksi, mutta sitten sain käsiini Konevitsasta lähtöä koskevat muistelmamatkat, jotka oli kirjoittanut siellä sairastuvan lottana työskennellyt, alun perin Sortanlahdesta kotoisin ollut Evi Könönen, o.s. Lappalainen. Osa niistä on julkaistu lehdissä, osa on säilynyt käsikirjoituksena.

Evi Könösen muistaman mukaan igumeni Mavriki oli jo helmikuun lopussa pyytänyt linnakkeen komentajaa auttamaan kirkon esineistön pelastamisessa. Komentaja ja sairastuvan henkilöstö, johon kuuluivat lääkäri ja kaksi lottaa, olivat sitten munkkien lähdettyä pakanneet puulaatikoihin kirkollista esineistöä.

Evi Könöselle Konevitsasta oli lapsuudesta asti tuttu ja rakas paikka, ja Konevitsa-tuntemuksensa varassa hän osasi huolehtia, että Konevitsan Jumalanäidin ikoni ja pyhittäjä Arsenin muistoarkku pelastettiin.

Näyttää siltä, että luostarin esineistöä evakuoitiin kahdessa, ehkä toisistaan tietämättömyydessäkin ryhmässä, hieman eri aikoina ja ilmeisesti kahdessa eri kirkossa. Tästä todistaa se, että Evi Könösen mainitsema pyhittäjä Arsenin kenotafi sijaitsi alakirkossa, ja toisaalta se, että Anna Venhon ensivaikutelmaa kirkosta hallitsi sen suuri kupolikatto. Kyse on siis yläkirkosta.

Jos Sulo Venhon ja Andrei Peškovin kertomukset

Tykistö ampuu. Polvakan- ja Järisevnpatterit Konevitsan edustalla 1941.09.20

luostarin evakuoinnista näyttävät sulkevan toisensa pois tai kilpailevan keskenään, Evi Könönen auttaa sovittamaan niitä yhteen. Yhdessä hänen teksteistään tulee nimittäin vastaan myös pappismunkki Johannes. Luetteluaan sairastuvan pienen henkilökunnan jäsenet Könönen kertoo, että sairastupaan saatiin myöhemmin myös lääkintäaliupseeri Matsi, joka oli kreikkalais-katolinen pappi. Evakuointivaiheesta Könönen versiossa:

Eräänä päivänä tuli pappismunkki Matsi ja pyysi meitä evakuoimaan luostarin museota ja kirkkoa. Saimme mukaamme pari poikaa naulaamaan laatikoita ja komentajamme laati luetteloa. Teimme työtä pari päivää koettaen arvioida, mitä pitäisi viedä, mitä jättää, jos on pakko valita.

"Vaikka olin asiaa epäillyt, pappismunkki Johannes siis oli kuin olikin Konevitsassa sodan loppuvaiheessa"

Vaikka olin asiaa epäillyt, pappismunkki Johannes siis oli kuin olikin Konevitsassa sodan loppuvaiheessa. Hänen osuuttaan evakuoinnissa ei voi kuitata vain

viittauksella muistitiedon epäluotettavuuteen. Arvattavasti hän osallistui esineiden valitsemiseen ja pakkaamiseen, vaikka Evi Könönen ei tästä kerro.

Jos Könösen evakuointimuistot koskevat yhtä ja samaa evakuointitapahtumaa, Johannes toimi Mavrikin lähettämänä tai on Evi Könösen muistoissa siirtynyt Mavrikin paikalle. Jos evakuointi tapahtui munkkien jo lähdettyä, niin kuin Evi Könönen edellisessä muistelmavalassaan kertoo, pappismunkki Johanneskin oli saareissa vielä munkkien lähdettyä. Erään muistelijan mukaan hän tulikin saareen vasta 15.3.

Valamon luostarin evakuoinnista tiedetään, että pappismunkit Paavali ja Pietari jäivät saareen huolehtimaan luostarin kirkollisen esineistön evakuoinnista. Ehkä Johannes palasi Konevitsaan samasta syystä.

Emme tiedä, kertoiko Johannes itse luostarin evakuoinnista omana saavutuksenaan luovuttaessaan Konevitsan esineet Kuopiossa. Joka tapauksessa Andrei Peškovin kertomuksessa hänen ansioihinsa on luettu monen muunkin osuus evakuoinnissa: niin igumenin vetoamus kuin Konevitsan linnakkeen komentajan aktiivinen toimintakin evakuoinnin järjestämisessä, samoin kaikkiaan parinkymmenen linnakkeen väkeen kuuluneen evaku-

ointityö, myös luostarin talouspäällikkönä toimineen sotilasasiamies Jokion.

Johanneksen nimiin on siirtynyt myös luostarista lähdön viime tunteina tehty suuren esinemäärän riipeä evakuointi, jonka takana oli Anna ja Sulo Venhon aloite ja jonka toteuttamisen Sulo Venho organiso.

Kovan onnen kalleudet

Sotahistoriallisessa suurteoksessa *Talvisodan historia* todetaan virheellisesti, että Konevitsan luostarista olisi saatu evakuoitua "kaikki kallisarvoiset taideaatteet". Tosiasiassa pääosa kirkollisesta esineistöstä jäi luostariin ja hävisi sieltä, samoin jäivät saareen yli 8 000 niteen kirjasto ja luostarin arkisto. Konevitsaan välirauhan aikana palanneet munkit kohtasivat hävityksen jäljet.

Monessa vaiheessa evakuoitu kirkollinen esineistö joutui sekin kokemaan kovia, ensin kuljetusten ja vielä Kuopiossakin epäasiallisen varastoinnin vuoksi. Joitakin arvokkaita esineitä tuhoutui Keitelelen Hiekan luostarissa vt. igumeni Pietarin aikana sattuneissa kahdessa tulipalossa.

Lopulta esineitä joutui myös varkauden ja vandalismin kohteeksi. Ylidia-koni Kasangon selostuksen mukaan igumeni Pietarin apulaiseksi otettu henkilö "pääsi luostarin hopeoit-ten käsiksi", niin kuin hän kirjoittaa, ja ennätti myydä

huomattavan määrän. Yksi ostajista oli toiminut Terijoen ortodoksisen kirkon isännöitsijänä.

Syyllisille tuomitusta huomattavasta korvauksesta ei luostari Kasangon mukaan saanut penniäkään. Konevitsan arkistosta käy ilmi, että luostari sai kuitenkin 26.2.1953 Kuopion läänin rikospoliisikeskukselta takaisin väärin käsiin joutunut esineistöään: yhteensä 36 Helsingistä ja Kuopiosta tavattua sarkofagin osaa, 10 ikonia, lampukan ja lähes 12,5 kg hopeaesineistöä – tosin tangoiksi sulatettuna.

Mutta alkäämme murehtiko. Piispa Arseni on kertonut, miten leppoisan luottavaisesti Andrei Peškov suhtautui kaikkeen näkemäänsä rappioon, kun hän jo heikkona vanhuksen suureksi ilokseen pääsi vielä vuonna 1991 käymään kotisaarellaan.

Luostari on pitkän historiansa aikana kokenut yhä uusia vastoinkäymisten ja tuhon vaiheita ja kuitenkin aina noussut uudelleen. Tuolloinenkin rappio oli hänen silmissään vain väli-vaihe.

Ja meidän olemme saaneet vuorostamme seurata luostarin uuden nousun vaiheita. Rukoileminen ja työn tekeminen siellä jatkuvat.

TELLERVO
KROGERUS

Pelin avulla matkalle Karjalaan

Karjalainen Nuorisoliitto täyttää 35 vuotta. Sen kunniaksi uudistettua Matka Karjalaan -peliä myydään Karjalaisilla Kesäjuhlilla 13.-14.6.2015 Hyvinkäällä.

Vpl. Pyhäjärvi-Seura ja Säätiö ovat yhdessä olleet tekemässä pelin yhteyteen tulevaa esittelysivua pitäjätämme. 150 euron kustannuksesta Nuorisoliitolle vastaa Säätiö. Peli on erinomainen tietolähde Karjalasta. Kannattaa hankkia heti Hyvinkäältä.

PIRJO KIIALA

Maisema Hassinmäen kylästä Kiimajärvelle vuonna 1937. Raitiotal. kylätietä/kujasiarajaa molemmin puolin risuaita.

Pitäjä Pyhäjärvi VPI sijaitsi Karjalankannaksella Laatokan rannalla. Alueeseen kuului myös Konevitsan luostari.

Asukkaita vuonna 1939 oli lähes 8000. Pinta-ala 521,6 neliökilometriä. Viljelypinta-ala n. 8580 hehtaaria. Kyliä oli 46 ja kansakouluja 15. Lahjoitusmaahovi Taubilan kartano, Konnitsassa oli maamieskoulu. Satamapaikkana Sortanlahti ja lähin kaupunki Käkisalmi.

Pyhäjärvi oli vankka ja vakavarainen maatalouspitäjä. Teollisuus rajoittui muutamaa myllyyn, sahaan, nahkaverstaaseen ja puusepäneraaseen. Käsitöitä – räätäleitä, suutareita, seppiä, kirvesmiehiä, nikkareita, muurareita, maalareita, kalastajia – oli pitäjässä omasta takaa.

Lähde:

Vpl. Pyhäjärvi-seura ja Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö)

Tiesitkö tämän Pyhäjärven vaakunasta?

Vaakunan kuviot on otettu Pyhäjärven kirkkoaholle 1936 pystytetystä lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkin huipulla olevasta lyhdystä, jonka yläpuolella oli Karjalan vaakunakuviot. Idea on rovasti Kaarle Viikan ja heraldisessa muotoilussa avusti heraldikko, graafikko Kaj Kajander, 1989.

Vaakunan selitys:

Punaisessa kentässä kultainen lipuke, jossa musta, kulmikas tylppäkärkinen ankkuriristi; ristin alin sakara muita pitempi. Lipukkeen yläpuolella kaksi irtonaista, toisiaan vastaan iskevää käsivartta, joista oikea pitelee miekkaa, vasen käyrää sapelia; kaikki hopeaa.

Muisto isästä ja äidistä

Kukkapöydällämme on kuvan esittämä hieman tultikkua suurempi hopean värinen rasia. Muistan rasian olleen aina äidin mukana sokerirasiana kyläreisillä – silloin kun sokeri oli kortilla. Näin toukokuun äitienpäivän aikoihin sopii viivähtää hetki tuon rasian kertomaa kuunnellen. Ja olihan sunnuntai 17.5. Kaatuneiden muistopäivä – isää muistellen, mutta on myös äitini kuolinpäivä 19 vuotta sitten.

Isäni palveli koko Talvisodan ajan Taipaleen rintamalla konekiväärijoukoissa. Sitten kesällä 1941 hän oli koulutettavana Hämeenlinnassa. Hänen papereistaan löytyy uudet sopivuusmaininnat; tykin johtaja ja myöhemmin Pst.tykkijoukkueen varajohtaja. Ja noita tykin suuntimalukuja löytyy hänen kalenteristaan. Sittemmin isä siirrettiin Lahdenpohjaan koulutusosastoon. Näissä tehtävissä hän haavoittui ja menehtyi, vaikka Sortavalan sotasairaala oli siinä aivan lähellä.

Hämeenlinnan ajalta löytyy isän kalenterista maininta ”tuli mamma vieraisille” ja kolmen päivän kuluttua ”lähti mamma kotiin ja jätti minun suureen ikävään”. Äidin albumista löytyy kuvia, joissa isä ja äiti poseeraavat Aulangon hotellin maisemissa. Mieleeni on painunut, että juuri tältä Hämeenlinnan ajalta on tuo Leijona-koristeinen uushopeainen sokerirasia.

PEKKA LAULAJAINEN
Arvinpoika Salitsanrannalta

Karjalan kunnailta -näyttelyssä esitellään Kalevalaa ja karelianismia

Pekka Halosen, Jean Sibeliuksen ja Akseli Gallen-Kallelan juhluvuden tunnelmat jatkuvat Taiteilijakoti Erkkolassa 29.4.-6.9.2015. *Karjalan kunnailta* -näyttelyssä on esillä kuvituksia ja maalauksia karelianismin hengessä kultakaudelta 1930-luvulle.

Kanteleensoittajien ja runonlaulajien muotokuvat, Pekka Halosen Karjalan maisemat sekä Akseli Gallen-Kallelan *Koru-Kalevalan* ja *Suur-Kalevalan* kuvitukset edustavat vanhemman taiteilijapolven tuotantoa.

Myös 1900-luvun puolella kiinnostus runonlaulu-perinteeseen jatkui nuorempien taiteilijoiden kuvituksissa ja maalauksissa. Martta Wendelinin lisäksi muun muassa Rudolf Koivu ja Akseli Einola kuvittivat kalevalaisia tai karjalaisia aiheita.

Karelianismi oli karjalaisen maiseman, elämäntavan ja aidon suomalaisen ihmisen etsimistä, mutta samalla yhteisen kalevalaisen muinaisuuden tavoittelua.

Elias Lönnrot keräsi Kalevalan runot runonkeruumatkoillaan jo 1820-40-luvuilla. Savo-Karjalainen osakunta järjesti Kalevalan kuvituskilpailuja vuodesta 1885 alkaen. Ensimmäisen kuvituskilpailun voitti S. A. Keinänen ja seuraavan Axel Gallén. Näyttelyssä nähdään Martta Wendelinin vuoden 1933 kilpailuun osallistunut teos *”Marjatta, matala neiti”* (ks. kuva ohessa).

Taiteilijat matkustivat Kalevalan syntysijoille Karjalaan 1890-luvulta alkaen. *Kareliaanit* halusivat nähdä aitoa karjalaista elämää, jossa muinaiset tavat, runot, hää- ja itkuvirret olivat läsnä. Ensimmäisenä Karjalaan matkusti Axel Gallén nuorikkonsa Maryn kanssa kesällä 1890. Louis Sparren seurassa Gallén teki matkan syvemmälle korpeen tavaten vanhoja runonlaulajia. Taidemaalari Pekka Halonen maalasi Sortavalassa ja Ruskealassa maisema-aiheita 1890-luvun alussa. Inkeriläissynty-

nen runonlaulaja ja itkuvirrien taitaja Larin Paraske innosti taiteilijoita, kuten Albert Edelfeltiä tekemään hänestä muotokuvia vuonna 1893. Myöhemmin Ester Helenius ja Martta Wendelin kuvasivat nuorempia suistamolaisia itkijänaisia kuten Oksensa ja Mäkeläisiä ja Maria Ryyminä.

Kulttuurin karelianismin rinnalle kehittyi 1900-luvun puolella poliittinen karelianismi. Etenkin 1930-luvun aatemaailma suosi Karja-

lan ja Kalevalan ihannointia. Akseli Gallen-Kallela työskenteli Porvoossa WSOY:llä 1921-23 ja valmisteli Koru-Kalevalan kuvituksia. Kirjan ilmestyttyä 1922 Gallen-Kallela jatkoi Kalevalan kuvittamista tarkoituksenaan luoda vielä upeampi *Suur-Kalevala*, jonka kuvitustyö jäi kesken.

Martta Wendelin aloitti *Kalevala*-korttisarjan kuvittamisen jo vuonna 1932. Hän totesi korttien tilaajalle: *”Olen sitä mieltä, ettei meidän pidä kovin paljon jäljitellä*

Koru-Kalevalaa. (...) meidän on tehtävä enemmän suurelle yleisölle.” Wendelinin *Kalevala*-korttien ja myöhempien *Kansanlaulu*-korttien kansanpukuiset ihmishahmot ja maisemat on kuvattu tyyli- tellen, yleisön makua noudattaen. Korteissa voi nähdä suomalaisen ihannemaailman, jonka juuret olivat kansallisromantiikassa ja sen luomassa kuvamaailmassa.

KARJALAN KUNNAILLA kuvituksia ja maalauksia karelianismin hengessä Suomen taiteen kultakaudelta 1930-luvulle asti 29.4.-6.9.2015

Albert Edelfelt, Akseli Einola, Eero Järnefelt, Pekka Halonen, Ester Helenius, Väinö Hämäläinen, Axel Gallén, S. A. Keinänen, Rudolf Koivu, Risto Mäkinen, Maria Orjala, Louis Sparre ja Martta Wendelin

ERKKOLA
Tuusulan taidemuseo,
Rantatie 25, Tuusula

Tervakorpea näyttelyssä

Nikolai Tervakorpi (Tchserbakoff) taidenäyttely Tuusulan Gustavelundissa 30.4.-29.5.2015

Nikolai Tervakorpi, syntymänimeltään TScherbakoff, oli taitava taiteilija ja meren kuvaaja. Emigranttina Suomeen saapuneen Tervakorven taiteellinen ura oli pitkä ja tuottelias.

Nikolai Tervakorpi syntyi Novgorodissa vuonna 1886.

Hän opiskeli Pietarin keisarikunnan taideakatemiassa kuuluisan merimaalarin Ivan Aivazovskyn johdolla. Akatemiaa johti tällöin Ilja Repin.

Taubilan tarinat ja kuvat talteen

Vpl. Pyhäkylä-Seuran vuosikokous pidettiin Kinnalan Koukulla 25.4. Perinteiseen tapaan tilaisuus aloitettiin ruokailulla, jonka jälkeen Mauri Hauhia toivotteli koulupiiriläiset tervetulleeksi tilaisuuteen.

Kokousasia t käsiteltiin Mauri Hauhian johtaessa puhetta. Todettiin seuran toiminnan viettäneen määrätynlaista toiminnallista väliavuutta, mutta perinnetoimikunta on jo viime vuoden aikana käynnistänyt uuden perinnehankkeen. Seura osallistui "Suvannon Seutu 1917-1921" kirjahankkeen kustantamiseen ja keväällä 2015 ilmestynyttä kirjaa saatiin myyntiin.

Tilit ja toimintakertomus hyväksyttiin ja hallitukselle myönnettiin vastuuvapaus viime vuoden toiminnasta. Vahvistettiin vuodelle 2015 toimintasuunnitelma, jonka mukaan osallistutaan

Vpl. Pyhäjärvi-juhliin Vammalassa.

Lisäksi jatketaan aineiston keruuta Taubilan alueelta ja myöhemmin nähdään sitten onko mahdollisuutta esimerkiksi kirjan toteuttamiseen.

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Mauri Hauhia ja muiksi hallituksen jäseniksi valittiin Seija Jokinen, Jukka Pusa, Maila Hägglund, Kauko Hinkkanen, Irma Karppanen, Veikko Pitkänen, Reini Kukko, Anneli Silander ja Raija Hentunen.

Toiminnantarkastajaksi valittiin Pertti Tikka ja varalle Antti Kaasalainen.

Varsinaisen kokouksen jälkeen esitettiin lapsuudesta tuttuja loruja. Elli Marjamäki esitti lausuntaa ja Kauko Hinkkanen kertoi Suvannon Seutu -kirjahankeen toteuttamisesta esiintulle seikkoja.

Kokousväellä oli mahdollisuus osallistua myös virtuaalimatkaan Taubilaan ja Pyhäkylään.

REINO ÄIKIÄ

Kauko Hinkkanen kertoi Suvannon Seutu 1917-1921-kirjasta. Oikealla puheenjohtaja Mauri Hauhia.

Elli Marjamäki esitti lausuntaa.

Tuleeko Pyhäjärvi-lehtesi oikealla osoitteella?

Ilmoita muutos toimitukseen, lehti ei käänny automaattisesti postiin ilmoittamalla.

Voit ilmoittaa muutoksen myös säätiön kotisivujen lomakkeella.

Salainen aarre – karjalaisten kesäkoti villa Salmela

Männyn runkojen lomasta pilkottaa meri. Jos malttaa vain sitkeästi jatkaa aivan tien päähän niemen kärkeen asti, saapuu Karjalaisten Kesäkodin Villa Salmelan pihaan.

Kesällä tulijaa tervehtivät syreenit, iirikset ja ruusut, kauniit silokalliot ja upea merimaisema, mutta nyt ei ihailla maisemaa, nyt ollaan tultu kevättalkoisiin. Pihassa ja rannalla häärää 21 hengen reipas talkooporukka, osallistujia on monista eri karjalaisseuroista.

Tapaan kuistilta Anja Lehtisen, Pääsky ry:n puheenjohtajan, joka on jo 11 vuoden ajan johtanut paikkaa. Kun vuokrasopimus siirtyi Pääsky ry:n hallintaan v. 2006, huvila ja sen pihapiiri eivät olleet aivan yhtä hyvässä kunnossa. Vuosien sitkeällä ja peräänantamattomalla työllä paikka on saatu nykyiseen kukoistukseensa.

Kaupunki omistaa vuonna 1886 valtioneuvos Sjölinin huvilaksi rakennetun talon, jota Pääsky ry sitten vuokraa. Kesäkotia on johdettava systemaattisesti kuin yritystä, kolmen kesäkuukauden aikana on tehtävä tili, jolla koko vuoden vuokrat katetaan.

Talon sivulla on esimerkiksi paikat kymmenelle matkailuvaunulle, yläkerrassa 15 vuodepaikkaa ja kesäkuun kaikki lauantait ovat jo varatut eri tilaisuuksiin.

Kesäkodin pyörittäminen on kuitenkin voittoa tuottamatonta yleishyödyllistä toimintaa, sillä kaikki tuoto sijoitetaan talon ylläpitoon ja kunnostustöihin.

Vuonna 2010 saatiin uusi moderni keittiö, siistit vesivessat talon aikakauteen sopivine helmipaneeleineen ja tämän kesän projektina on pienen juhlakentän rakentaminen.

Lähdemme kävelemään rantaan ja Anja esittelee paikkoja. Rannassa on puulämmitteinen rantasauna, joka lämpiää tilauksesta ja tapahtumien yhteydessä myös yleisenä saunana naisten ja miesten vuoroilla.

Uusi laiturimahdollistaa vuorovene Lotan pysähtymisen Villa Salmelaan. Lotan kyytiin pääsee kauppatorilta ja merimatka Salmelaan kestää noin tunnin. Mietin, miten upeaa olisi viettää kesäpäivää näin ja taatusti vähemmän ruuhkaa kuin Suomenlinnassa.

Rantasaunan vieressä on ulkogrilli ja saunan terassilta ja takahuoneesta näkymät ovat merellisen huikeat.

Vähän matkan päähän saunasta miehet kasaavat juhannuskokkoa rantaviivaan. Juhannusjuhla on perinteisesti ollut suosittu tapahtuma Salmelassa. Ohjelmassa on mm. lounas, lipunnosto, laulua ja tanssia. Lasten pieni kokko sytyy klo 20 ja aikuisten kokko 21.

Perhepäivästä, jota tänä vuonna vietetään 24.7., on myös pidetty paljon. Lasten mielestä paras ohjelma numero on kuulemma karjalanpiirakoiden leipomisen opettelu. Viime vuonna kaukaisin leipoja oli Belgiasta, ikä kolme vuotta. Hän varmasti muistaa vierailunsa karjalaisuuden

ytimeen vielä pitkän aikaa.

Kesällä vierailijoita palvelee myös puhvetti, jossa muiden herkkujen ohella on aina tarjolla piirakoita. Talon raparperipiirakka on kuuluisaa ja sitä tullaan varata vasten maistelemaan.

Paitsi puheen parressa ja tarjoiluissa, karjalaisuus on läsnä myös ikoneissa, luovutetun alueen kartoissa ja kirjoissa. Anja kertoo viimeaikoina käyneen paljon juuristaan kiinnostuneita 30-40-vuotiaita tutustumassa taloon ja tutkimassa mielenkiinnolla sen karttoja ja kirjoja.

Mutta nyt on jutustelut jutusteltu ja aika tarttua luutaan ja lähteä talkoohommiin. Kaupungin puisto-osaston ei ole paljoa tarvinnut täällä vierailla, pihaa on aina hoidettu itse. Annan navakan ja suolaisen tuulen puhalttaa huolet ja murheet pois ja heiluttelen tomerasti harjaa. Onhan tutkittu fakta, että vapaaehtoistyötä tekevät ja muita auttavat ovat elämänsään onnellisempia.

Eipä aikaakaan kun ruokakongi kumahtaa ja talokoolaisille on tarjolla maukasta keittoa. Tänään sen on valmistanut Helvi Kukkonen, hän on toiminut työelämässään vuosikymmeniä emäntänä.

Kukin talkoolaisista saa osallistua talon töihin oman osaamisensa ja mielenkiintonsa mukaan. Keittolautaset tyhjenevät iloisen puheensorinan siivittämänä. Mikään ei herätä ruokahalu paremmin kuin pieni puuhailu raikkaassa meri-ilmassa. Päälle vielä kahvit

kauniilla lasiverannalla jututtuja kuunnellen ja maisemaa ihaillen.

Pyhäjärvi-seuran jäsenmaksun maksaneet ovat oikeutettuja nauttimaan upeasta villa Salmelasta ilmaiseksi (normaalisti aluemaksu 3 euroa) ja majoitumisesta saa alennusta.

Olisi tärkeää, että kaikki Pääskyn jäsenet innokkaasti osallistuisivat talkoihin ja kantaisivat vastuun Villa Salmelan toiminnasta. Näin me kaikki saisimme jatkossakin nauttia tästä merellisen Helsingin lähes salaisesta aarteesta.

"Tääl on äiti ihanaa! Tullaan kesällä uudestaan!" toteaa seitsemänvuotiaani posket punaisina. No taatusti tullaan!

EMILIA TIMPERI

Anja Lehtinen.

Vuonna 2014 valmistunut laiturimahdollisuus antaa mahdollisuuden saapua myös omalla veneellä. Kuvat: Teemu Timperi.

Villa Salmela www.karjalaisten-kesakoti.fi
varaukset ja tiedustelut
0400-705 959

Vispilänvarpuja äidille

Lapsuuteni kotikylässä Ikaalisten Leppäjärvellä oli kyläkirjasto. Se oli sijoitettu Järvenpää-nimisen talon pienempään asuinrakennukseen. Kirjastonhoitajana toimi Tyyne, talon vanhaemäntä.

Osa kirjoista oli huonokuntoisia ja niitä annettiin ilmaiseksi kyläläisille. Meidän kotiin saatiin kaksi romaania, ja toinen niistä oli Hilja Valkeapään ”Talo puiden varjossa”. Siinä kerrotaan Karjalassa asuvien ihmisten elämänvaiheista. Me ihastuimme kirjaan ja mieleeni on jäänyt, kun vanha isäni ja siskoni keskustelivat kiihkeästi kirjasta. Ihastukseen vaikutti varmaan sekin, että äiti oli kotoisin Karjalasta, Vpl. Pyhäjärveltä.

Talo puiden varjossa -kirjan päähenkilö oli Maria Pajari, kaunis ja tarmokas neito, joka menee naimisiin Lauri Kurki -nimisen miehen kanssa. Maria joutuu miniäksi taloon, jossa asuu talon vanhaisäntä ja -emäntä, Laurin kaksi vanhempaa veljeä perheineen ja nuorin veli Heikki, joka on vielä poikamies. Marian, nuorimman miniän, osalle tulee anopin ja apen ja myös poikamiesveljen vaatteiden valmistaminen ja peseminen. Navetassakin Maria joutuu tekemään työtä enemmän kuin toiset. Mutta Maria ei valita, sillä hän on tottunut tekemään työtä lapsesta saakka.

Vuodet kuluvat. Marialle ja Laurille syntyy yksi tyttö ja kuusi poikaa. Vanhaisäntä ei anna naisväelle rahaa heidän omiin tarpeisiinsa. Niinpä Emma-miniä varastaa Miihkalin, kulukauppiaan, laukusta, kun väsynyt kauppias nukkuu. Maria näkee varkauden eikä jätä sitä salaan. Miihkali saa takaisin kankaansa, mutta kauppiaan lähdettyä talossa nousee myrsky. Sen seurauksena joutuu Lauri perheineen lähtemään talosta. Mukaansa he saavat Laurin rahaosuuden, huonon hevosen ja pari lehmää.

Uusi koti on pieni ja huono talo, mutta se on ihanalla paikalla järven rannalla. Se on ”talo puiden varjossa”. Sitkeästi työtä tehden ja säästävaisesti elämällä Maria ja Lauri kohentavat taloa. Uusi asuinrakennus ja navetta rakennetaan. Velkaa joudutaan ottamaan, mutta se maksetaan ajan kanssa takaisin.

Mirjam-tytär, lapsista vanhin, on kätevä käsistään. Aikuiseksi vartuttuaan hän muuttaa kaupunkiin, ryhtyy ompelijaksi ja menestyy hyvin. Pojat tarttuvat talon töihin heti, kun kynnelle kykenevät. He hakevat metsästä koivunvarpuja ja kuorivat niitä kilpaa vispilänvarpuiksi äidille.

Pekka, pojista vanhin, kaatuu Suomen vapaussodassa. Samoin käy Reinon, Mirjamin sulhasen, jolle

Mirjam odottaa lasta. Poika syntyy isän kuoleman jälkeen.

Laurilla on levoton veri. Markkinoille matkustamista ja kaupungissa viipymistä hän harrasti jo Kurjen talossa oltaessa. Kun elämä omassa talossa helpottuu ja velkataakka vähenee, niin alkaa Lauri taas matkustella. Santeri, Laurin markkinakaveri, vihjailee Marialle, että Laurilla on toinen nainen kaupungissa ja poika tämän kanssa. Maria ei tahdo uskoa Santerin juttuja. Sitten Lauri sairastuu ankaaraan keuhkokuumeeseen ja ennen kuolemaansa tunnustaa Santerin jutut tosiksi. Mariaan koskee kipeästi, mutta hän lupaa anteeksi-antonsa miehellensä.

Sodan jälleen sytyttyä joutuvat pojat rintamalle, eikä yksikään heistä palaa takaisin. Kaksi pojista kaatuu talvisodan, kaksi jatkosodan aikana. Väinö, pojista iloisin ja vilkkain, vietään sotavankina vieraseen maahan. Lauri-niminen poika, isänsä kaima, oli mennyt naimisiin ja vaimo odotti lasta. Häntä Lauri ei ehdi nähdä. Poika kastetaan isänsä arkun ääressä.

Maria on evakkona kaukana Pohjanmaalla. Suuren pohjalaistalon pirtissä hän leipoo ja paistaa piirakoita ja karjalaisella välittömyydellään voittaa jäyhien pohjalaisten ystävyyden. Evakkotalon emäntä laittaa hyvät eväät Marialle, kun tämä pääsee palaamaan kotiinsa.

Koti on kärsinyt sodan jaloissa. Ikkunat ja uunit ovat rikki, mutta Maria ei niitä sure. Hän on onnellinen, että saa taas olla kotona. Kun sitten toinen ja lopullinen lähtö tulee, niin Maria ei halua muuttaa kau-

as. Pienen rajatalon ystäväliset asukkaat luovuttavat kamarinsa Marian käyttöön. Talo on järven rannalla. Maria tähyilee järven toiselle puolelle ja näkee tuhoutuneen kotinsa mustat savupiiput.

Maria on nyt vanha, kuihtunut nainen, joka on menettänyt elämässään hyvin paljon. Hän ei kuitenkaan ole menettänyt uskoansa Jumalaan, eikä hän ole katkera. Lämpimänä kesäpäivänä hän lähtee hakemaan metsästä koivunvarpuja ja istuu niitä kuorimaan rannalla olevaan veneeseen. Siinä hän muistelee poikiaan, jotka kilvan kuorivat hänelle vispilänvarpuja. Illalla rajatalon tytöt löytävät Marian veneestä kuolleena. Marian huulilla on onnellinen hymy.

Olen muistellut niitä lehtiä ja kirjoja, joita lapsuuskodissani luettiin, ja minussa syttyi toive löytää ja saada omakseni Talo puiden varjossa -kirja. En tiedä, mitä sille kirjalle tapahtui, joka oli lapsuuskodissani. Luultavasti se luettiin loppuun.

Ikaalilainen kirjakauppias, joka myy vanhoja kirjoja, katsoi tietokoneeltaan ja näki, että kirja on kaukana Suomussalmen divarissa. Vain puhelinsoitto ja muutaman päivän kuluttua kirja oli minulla. Se on melko hyväkuntoinen, 2. painos vuodelta 1948, ja sen on kustantanut Pellervo-seura.

Kirja on minulle tärkeä, mutta ei sentään aarteiden arvoinen. Aarre on minulle Jumalan sana, Raamattu.

LAHJA SIUKOLA

Lahja Siukolan sisko Aino Siukola 21-vuotiaana, kun hän oli Karkun evankelisen opiston oppilaana. Isä Edvard ja sisko Aino vaihtoivat mielipiteitä Talo puiden varjossa -kirjasta.

Kirjoittajan isä Edvard Siukola kotimetsän laidassa.

Kirjoittajan äiti Maria Siukola o.s. Savolainen (kuvan keskellä toisella rappusella) nuorena Karjalassa Sairalan evankelisen opiston oppilaana. Kuva on otettu tyttöjen asuista päätellen kotitaloustunnin yhteydessä. Kuvan miehet ovat opiston talonmiehiä.

Perinnön jako

Avioliitot olivat ennen kestäviä, ne jatkuivat yleensä jommankumman puolison kuolemaan asti. Puolison kuoleman jälkeen naislesket saattoivat ottaa puustiekaksi kutsutun kumppanin, joksi lesken uutta puolisoa ennen nimitettiin. Kotikylässäni oli tällainen pariskunta, emännällä oli poika Albert ensimmäisestä avioliitosta ja uusi pariskunta sai yhteisen tyttären, Sylvi-nimiseksi kastetun.

Pariskunnalle tuli kuitenkin jossain vaiheessa ero. Albert jäi äidille ja Sylvi isälle. Omaisuus myytiin huutokaupassa lukuun ottamatta kaunista, korkeaa peilikaappia, sillä molemmat halusivat sen itselleen. Koska sopua asiaan ei löytynyt, puustniekka löi vasaralla peilin rikki ja totesi:

”Jos ei Sylvi saa peilikaappia, ei sitä saa Albertti-kaan”.

TORPAN ANTTI

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöstä tuotteita itselle tai lahjaksi

Pyhäjärvi-kirja
350 s. Reino O. Kukko – Kaarle Viika, 1989. Historiaa sanoin ja kuvin, sekä murrenasekko selityksineen.
Hinta 25 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki
136 s. Reino Äikiä, 2008. Runsaasti kuvia ja muisteluja säätiön alkuajoilta ja eri paikkakunnilla pidetyistä Pyhäjärvijuhlista ja muista pyhäjärveläisten tapahtumista.
Hinta 20 euroa.

Suvannon seutu 1917-1921, elämää ja ihmiskohtaloita
336 s. Suvannon seudun paikallishistorian työryhmä, 2015.
Hinta 40 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-pöytästandaari
Suunnittelu Kaarle Viika, 1963. Hinta 42 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-isännänviiri
Koko 45x400 cm. Suunnittelu Kaarle Viika, 1992. Hinta 75 euroa.

Hintoihin lisätään postituskulut.

Tilaukset ja lisätiedot säätiön asiamies Pirjo Kiiala, puh. 0442815 047 tai [pirjo.kiiala\(at\)gmail.com](mailto:pirjo.kiiala(at)gmail.com).

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön uudet adressit saatavana

Adressit 10 euroa kappale + postituskulut.
Tilaukset:
Juhani Forsberg
Ryytimaantie 19 A 8
00320 Helsinki,
puh. 050-511 2899
tai
juhaniforsberg@gmail.com

Seuraava Pyhäjärvi-lehti ilmestyy kesäkuussa.

Aineistot toimitukseen viimeistään **ti 9.6.2015** mennessä, kiitos!

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari *Kaunisti Vpl Pyhäjärveä*, osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4.
Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: taubila@pp.inet.fi tai 044 564 1040
Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä ilman lähetyskuluja. Sekä <http://vpl-pyharjari.fi/kirjapuoti>
Suvannon seutu 1917-1921 elämää ja ihmiskohtaloita 336 s.
Hinta 40 euroa. Tilaukset puh. 040 021 3369. Suvanto-kirjaa vain tästä numerosta 040 021 3369 tai sähköpostistani.
Numerosta 044 564 1040 vain Kaunisti Vpl Pyhäjärveä.

Vpl. Pyhäjärvi -tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki nyt vaakunapaita, jota saatavana jälleen kaikissa pohjaväreissä valkoinen, helmenharmaa ja musta. Tuote, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita, sopii esim. lahjaksi ja asukseksi tuleville kotiseutumatkoille, vaikka koko ryhmälle. Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisissa ja mustissa sekä V- että pyöreällä kaula-aukolla, mutta helmenharmaissa vain pyöreäaukkoisena. Koot S, M, L, XL hinta 15 e/kpl ja isommat koot XXL ja XXXL 20 e/kpl. Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl.

Postitettaessa lähetysmaksuun lisätään postituskulut. Tilaukset ja tiedustelut toistaiseksi ainoastaan Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi (huom. muuttunut sähköpostiosoite)

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

TAPAHTUMAKALENTERI

Kesän tapahtumia mm: 4.6. klo 18.30 Muisto elää - patsaalla Karjalanpuistossa Karjalaisseurojen yhteinen tapahtumatuokio, jossa kuorolaulua, kukkienlasku ja puhe. 13. -14.6. Karjaiset Kesäjuhlat Hyvinkäällä. 19.7. Pyhäjärvijuhlat Sastamalassa. Kerho on kesätauolla ja kokoontuu jälleen keskiviikkona 2. syyskuuta 2015 klo 13.30 Koulukatu 12, Tampere.

Apurahat 2015 haettavana

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön yhteydessä toimii viisi erillistä apurahoja jakavaa rahastoa. Apuraha voidaan myöntää seuraavin edellytyksin:

- hakijan opinnot ovat tulossa päätösvaiheeseensa
- hakija ei ole aikaisemmin saanut apurahaa alla mainituista rahastoista
- hakijan sukujuuret ovat Vpl. Pyhäjärvellä (isä, äiti, isovanhemmat jne.) Esivanhemman nimi, syntymäaika, asuinkylä tai talo.

Toukokuun 2015 loppuun päättyvä hakuaika

(postileima viimeistään 31.5.2015):

- Perinnerahasto I:stä apurahoja jaetaan äidinkieltä tai musiikkia opiskeleville tai tutkiville henkilöille.
- Arvo Kukon rahastosta apurahoja jaetaan humanistisia tieteitä ja musiikkia opiskeleville.

Tiedustelut: Juhani Forsberg p. 050 5112 899 tai asiamies Pirjo Kiiala p. 044 2815 047

Hakemuslomake on tulostettavissa säätiön kotisivuilta/apurahat www.karjalanliitto.fi/vplpyharjarsaatio

Lomakkeen kaikki tiedot tulee täyttää ja postittaa liitteineen osoitteella:

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus,
c/o Juhani Forsberg
Ryytimaantie 19 A 8, 00320 HELSINKI

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyharjarsaatio

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja
Rautasemantie, Lempäälä
kts. yhteystiedot vierestä

Toimitusneuvosto:
Juhani Forsberg, Pertti Hakanen, Pirjo Kiiala, Kirs- ti Naskali, Esko Pulakka, Markku Pärssinen ja Marjo Ristilä-Toikka.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@gmail.com

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Botnia-Print Oy
Kokkola

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.

Ilmoitushinnat (pmm):
kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 24%